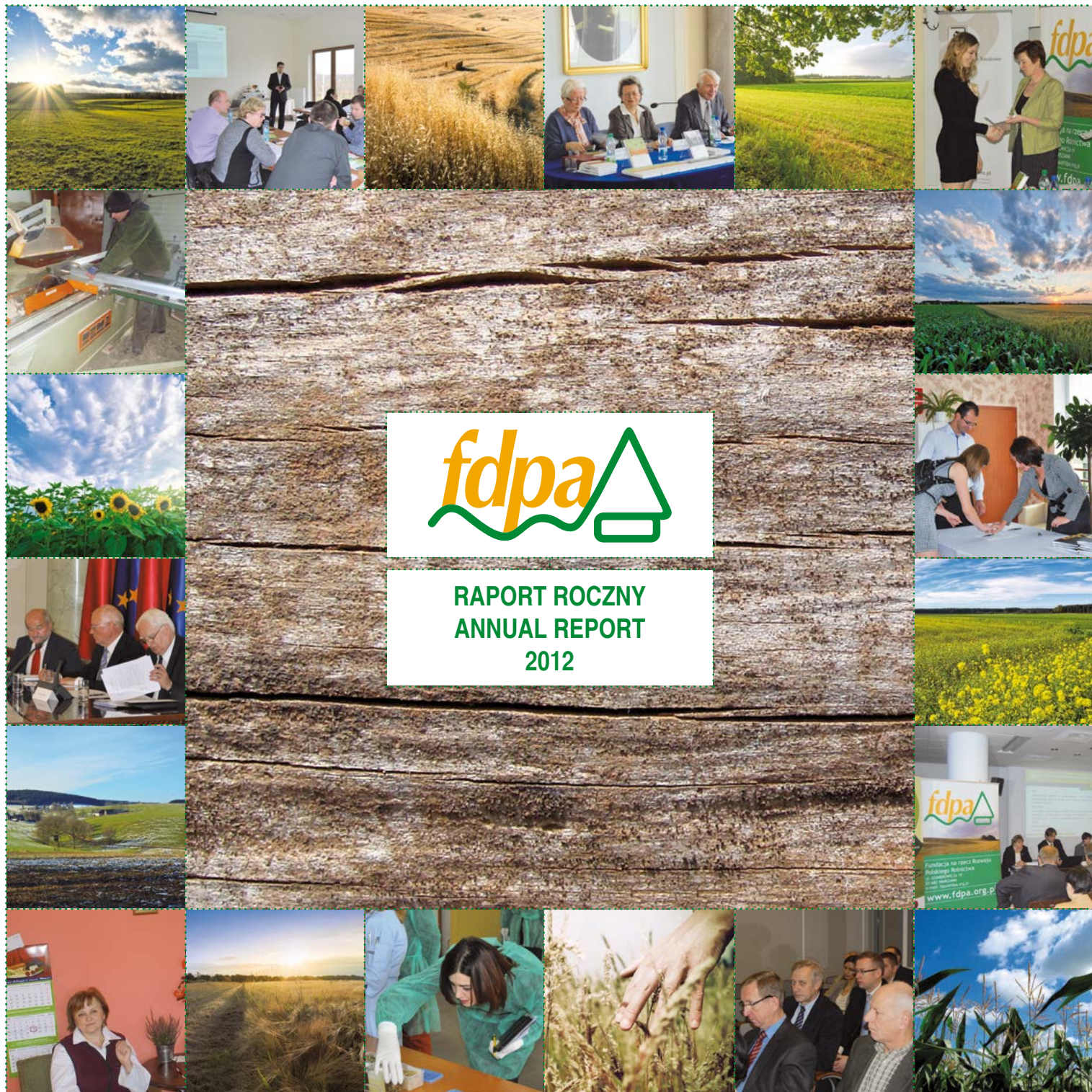

Wydawca:

**Foundation for the Development
of Polish Agriculture**

**Fundacja na rzecz Rozwoju
Polskiego Rolnictwa**

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

ul. Gombrowicza 19

01-682 Warszawa

e-mail: fdpa@fdpa.org.pl

telefon + 48 22 864 03 90

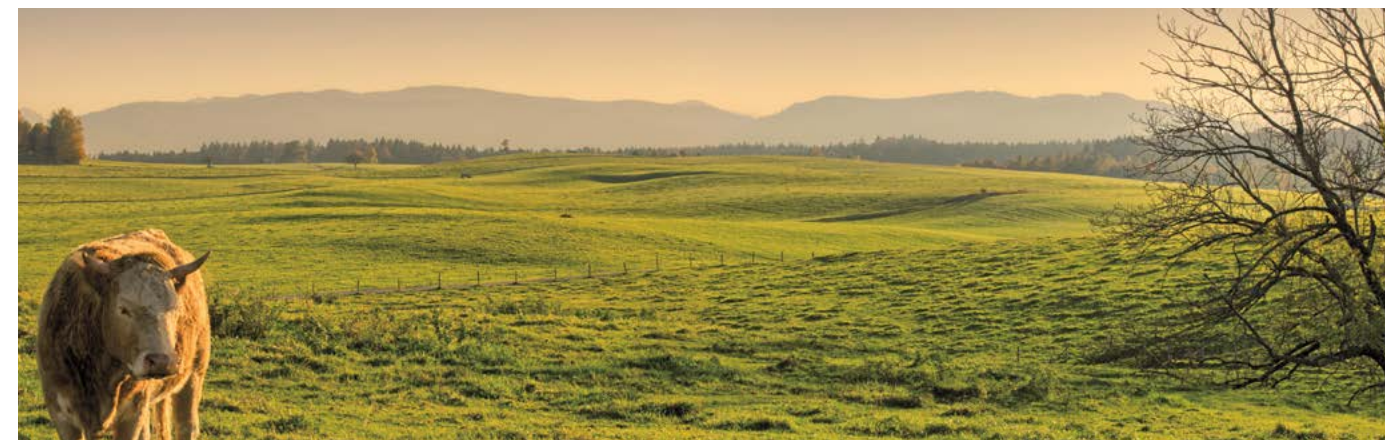
faks +48 22 864 03 61

www.fdpa.org.pl

ISBN: 83-924319-9-5

©Copyright by Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część opracowania nie może być kopiowana, powielona
lub rozpowszechniana bez uprzedniej pisemnej zgody Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa.

RAPORT ROCZNY ANNUAL REPORT 2012

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa
Foundation for the Development of Polish Agriculture

List od Rady Fundacji.....	4
List od Zarządu Fundacji.....	6
Misja Fundacji.....	8
Programy szkoleniowo-doradcze.....	11
• Projekty „Czas na Twój biznes!”.....	12
• „Navigator” – usługa pilotażowa w zakresie finansowania zwrotnego dla MŚP.....	16
Programy rozwoju obszarów wiejskich.....	21
• „Polska wieś 2012. Raport o stanie wsi”.....	22
• Konkurs „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”.....	28
• Konwersatoria FDPA: „Polska Wieś w XXI wieku” – Konwersatorium II „Wieś jako środowisko społeczne i kulturowe”.....	32
• Biogazownie szansą dla rolnictwa i środowiska – ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna.....	34
Program pożyczkowy.....	41
Pożyczkobiorcy i beneficjenci.....	55
Podsumowanie finansowe.....	71
• Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta.....	76
Zespół Fundacji.....	81
Kontakt.....	89

The Supervisory Board Letter.....	5
Management Board Letter.....	7
Foundation’s Mission.....	9
Training and Advisory Department.....	11
• “Time for Your Own Business!” Projects.....	13
• “Navigator” – a pilot service in the field of repayable financing of small and medium enterprises (SME’s).....	17
Rural Development Programs Department.....	21
• “Rural Poland 2012. A report on rural areas in Poland”.....	23
• The contest „Rural Poland – heritage and future”.....	29
• “The countryside as a social and cultural environment” seminar.....	33
• Biogas plants as a chance for agriculture and environment – Poland-wide educational and informative campaign.....	35
Loan Fund.....	41
Beneficiaries and borrowers.....	55
Financial Review.....	71
• Opinion of the Independent Statutory Auditor.....	77
Foundation Team.....	81
Contact.....	89

List do Rady Fundacji

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa (FDPA) jest jedną z najstarszych organizacji pozarządowych w Polsce, a jej dorobek zasługuje na wielkie uznanie. Z przyjemnością stwierdzam, że nawet w obecnych, trudnych dla polskiej i europejskiej gospodarki czasach, Fundacja rozwija swoją działalność i podejmuje nowe inicjatywy.

Główną sferą aktywności Fundacji jest działalność pożyczkowa, służąca wspieraniu zrównoważonego rozwoju polskiej wsi, w tym tworzenia pozarolniczych miejsc pracy, aktywizacji zawodowej kobiet i ludzi młodych. W 2012 roku FDPA przyjęła bardzo ambitną strategię wieloletniego rozwoju, która zapewne wzmocni pozycję tej Fundacji wśród instytucji działających na rzecz rozwoju wsi i rolnictwa w naszym kraju.

Fundacja rozszerza rozpoczęte kilka lat temu inicjatywy służące wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii. Jest to perspektywiczna i ważna dla naszego kraju sfera działań gospodarczych, dobrze wkomponowana w strategię zrównoważonego rozwoju.

Fundacja ma też godny odnotowania i uznania wkład w działalność naukowo-eksperymentalną, informacyjną i popularyzacyjną z zakresu gospodarki, spraw społecznych, ekologii i kultury, związanych z rozwojem polskiej wsi i rolnictwa. Od kilkunastu lat Fundacja publikuje „Raporty o stanie wsi”, stanowiące ważne kompendium wiedzy o najważniejszych zjawiskach zachodzących na obszarach wiejskich w Polsce. Od czterech lat

realizuje coroczny konkurs pod hasłem: „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”, który zaowocował serią wartościowych publikacji i stał się czynnikiem stymulującym różne formy twórczości, związanych z problematyką wiejską.

Na bardzo wysokie uznanie zasługuje praca Zarządu i zaangażowanie pracowników Fundacji, owocujące wyżej wspomnianymi osiągnięciami. W imieniu Rady Fundacji składam im za to serdeczne podziękowanie.

Prof. dr hab. Jerzy Wilkin
Przewodniczący Rady

The Supervisory Board Letter

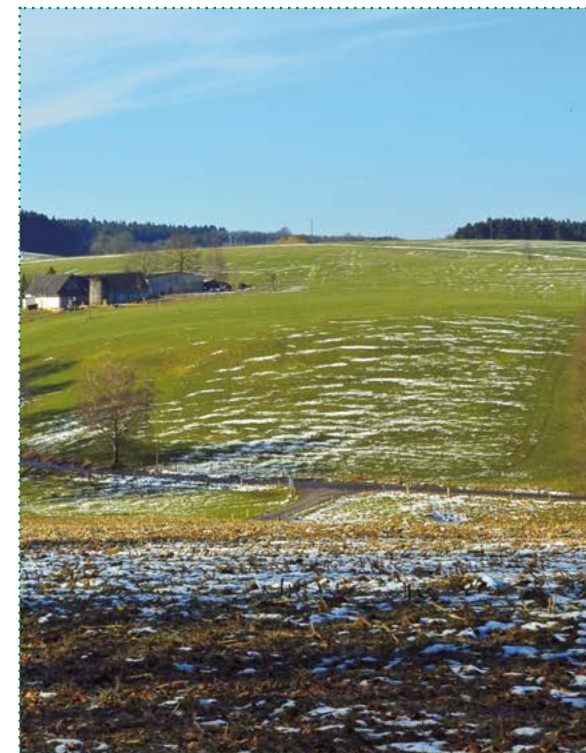
strengthen the position of the Foundation among institutions working for the development of both the countryside and agriculture in our country.

The Foundation has broadened its initiatives, serving the use of renewable energy sources, which were launched a few years ago. For our country, it is a prospective and important area of economic activity, well integrated in the sustainable development strategy.

The FDPA has also made inputs worthy of appreciation in the science, expert, information activities in relating to, economic development, social matters, ecology and culture, which are connected to the development of the Polish rural areas and agriculture. The Foundation has been publishing “Reports on the condition of the rural Poland” for many years. They constitute a major abstract of knowledge about the most important phenomena occurring in the rural areas of Poland. Also, for four years, the FDPA has been executing an annual award “Rural Poland – heritage and future”, which resulted in the series of valuable publications and became a stimulating factor for different forms of creativity connected to rural issues.

Recognition and acknowledgement should be given to the work of the Board as well as commitment of the Foundation’s employees. Together it has resulted in the above mentioned achievements. On behalf of the Supervisory Board, I would like to thank them all for their efforts.

Prof. Jerzy Wilkin
The Chair of the Board

The Foundation for the Development of Polish Agriculture (FDPA) is one of the oldest non-governmental organizations in Poland and its achievements deserve significant recognition. I declare with pleasure that even today, when times are difficult for both Polish and European economies, the Foundation is continuing to develop its activities and is undertaking new initiatives.

The main area of the Foundation’s work is loan activity, which supports the sustainable development of Polish rural areas including non-agricultural job creation and vocational development of women and young people. In 2012 the FDPA adopted a very ambitious strategy for its long-term development that will surely

List do Zarządu Fundacji

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością przekazujemy Państwu Raport z działalności FDPA za 2012 rok.

Był to dla nas satysfakcjonujący i pracowity rok. Pomimo odczuwalnego spowolnienia gospodarczego udało nam się zakończyć realizację projektów pożyczkowych dofinansowanych z Regionalnych Programów Operacyjnych Małopolski i Mazowsza, oraz Inicjatywy JEREMIE woj. Zachodniopomorskiego. Tym samym wsparliśmy finansowo liczną grupę wiejskich przedsiębiorców, którzy w trudnych czasach podjęli decyzję o inwestycjach i rozwoju swych przedsiębiorstw. Mamy nadzieję, że z naszą pomocą uda im się zrealizować plany, utrzymać istniejące i tworzyć nowe miejsca pracy, które w szczególności na obszarach wiejskich są teraz bezcenne.

Wsparcie przedsiębiorczości i pomoc dla osób bezrobotnych, które dopiero planują swoją działalność było głównym celem projektów „Czas na Twój biznes!”. Badanie efektywności przeprowadzone niedawno w dwóch projektach w woj. mazowieckim, zakończonych w połowie 2012 r. potwierdziło, że 72 % firm, które otrzymały wsparcie nadal istnieje i rozwija się prawie dwa lata po zaprzestaniu wsparcia. Mamy nadzieję, że podobne efekty osiągniemy w kolejnym projekcie realizowanym w Małopolsce, w ramach którego w minionym roku powstało 40 nowych firm w powiatach nowosądeckim i limanowskim. Dużym wyzwaniem jest rozpoczęty na jesieni 2012 r. projekt „Biogazownie szansą dla rolnictwa i środowiska”, którego celem

jest promocja małych instalacji i mikrobiogazowni, produkujących energię i ciepło na własny użytek, a przede wszystkim utylizujących pozostałości i odpady z produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego. Ich powstawanie bez wątpienia wpłynie na ochronę środowiska, ale i energetykę prosumencką. Dla zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oznacza to dywersyfikację źródeł dochodów i nowe miejsca pracy. Wierzymy, że rychłe uchwalenie ustawy o odnawialnych źródłach energii zmieni klimat dla inwestycji w biogazownie.

Dużym sukcesem było wydanie kolejnej siódmej już edycji Raportu o stanie wsi. Polska wieś 2012. Rangę publikacji i wydarzeniu nadał fakt, że promocja odbyła się w Pałacu Prezydenta RP. Uczestniczący w prezentacji Prezydent Bronisław Komorowski podkreślił rolę wsi dla spraw państwowych i ogólnonarodowych. Zaznaczył, że istnieje potrzeba odważnej dyskusji, aby sprawy polskiej wsi stały się priorytetem i by przyszłe pokolenia nie zarzucały, że nie wykorzystano szansy jej rozwoju wtedy, gdy dostępne były środki z Unii Europejskiej.

W minionym roku nagrodziliśmy laureatów III edycji Konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”. Cieszy nas, że ta inicjatywa ma coraz szerszy zasięg, a wpływające różnorodne i oryginalne prace potwierdzają potrzebę takich działań.

Całemu zespołowi FDPA, Radzie, naszym współpracownikom i partnerom, którzy wspierali nas w naszej pracy składamy serdeczne podziękowania

Zarząd Fundacji

Management Board Letter

Dear Sirs and Madams,

We are very pleased to present you with the report on the FDPA's activity for the year 2012.

It was a satisfying and busy year for us. Despite a noticeable economic slowdown, we managed to finish the implementation of loan projects subsidized from the Regional Operational Programs of the Mazowsze, Małopolska as well as the JEREMIE Initiative for the Zachodniopomorskie regions. We financially supported populous group of rural entrepreneurs, who decided to invest and develop their enterprises in difficult times. We hope that with our help they will manage to implement plans, maintain existing workplaces and create new ones, which are priceless for rural areas.

Supporting entrepreneurship and help for the unemployed who are just planning their activities were the main goals of “Time for Your Own Business!” projects. The efficiency study carried out recently in two projects implemented in Mazowsze region and completed in the mid 2012 confirmed that 72% of the companies, which received support, still exist and develop almost two years after termination of support. We hope to achieve similar effects in another project, implemented in the Małopolska region, within which 40 new companies were established in the past year in districts of Nowy Sacz and Limanowa.

A big challenge for us is the project “Biogas plants as a chance for agriculture and environment”, which was initiated in autumn of 2012. Its primary objective is promotion of small facilities and micro biogas plants producing energy and heat for own use, but

most of all, utilizing remains and waste from agricultural production as well as farm and food industry. Their establishment will surely have an impact on environmental protection and positive growth of prosumer energy industry. For sustainable rural areas development, it also means diversification of income sources and new workplaces. We believe that a quick enactment of renewable energy sources bill will change the climate for investments in biogas plants.

Publication of the seventh edition of the report “Rural Poland” was a huge success. The fact that the report's promotion took place in the Palace of the President of Poland have given the the publication and the event increased significance. President Bronisław Komorowski, who participated in the report's presentation, emphasized the role of the countryside for both state and regional issues. He also stressed that there is a need for a bold discussion in order to make the issues of Polish rural areas a priority and to avoid accusations from future generations for not using the chance for the countryside's development with the EU resources available.

In the past year, we awarded the winners of the III edition of the “Rural Poland – heritage and future” award. We are glad that the initiative has consistently been broadening its scope while diverse as well as original works submitted for the award confirm the need for such actions.

We would like to thank the whole FDPA team, the Board, our co-workers and partners who supported us in our work.

The Management of the Foundation

Misja Fundacji

Misją Fundacji jest wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności przedsiębiorczości i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy oraz zapewnienia równych szans kobietom, osobom bezrobotnym i młodzieży.

Misja Fundacji realizowana jest poprzez działalność mikropożyczkową i dotacje inwestycyjne na tworzenie i rozwój małych przedsiębiorstw na terenach wiejskich; programy rozwoju lokalnego, publikacje, opracowania i specjalistyczne raporty społeczno-ekonomiczne obrazujące stan polskich obszarów wiejskich.

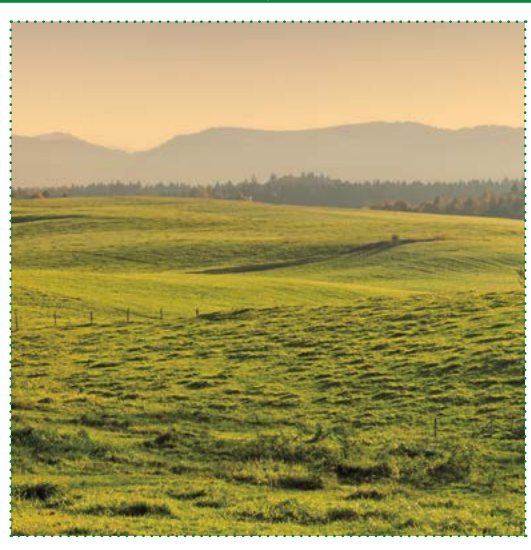

Foundation's Mission

The mission of our Foundation is to support the sustainable development of rural areas, in particular entrepreneurship and the creation of off-farm jobs in order to ensure equal chances for women, unemployed and the young people.

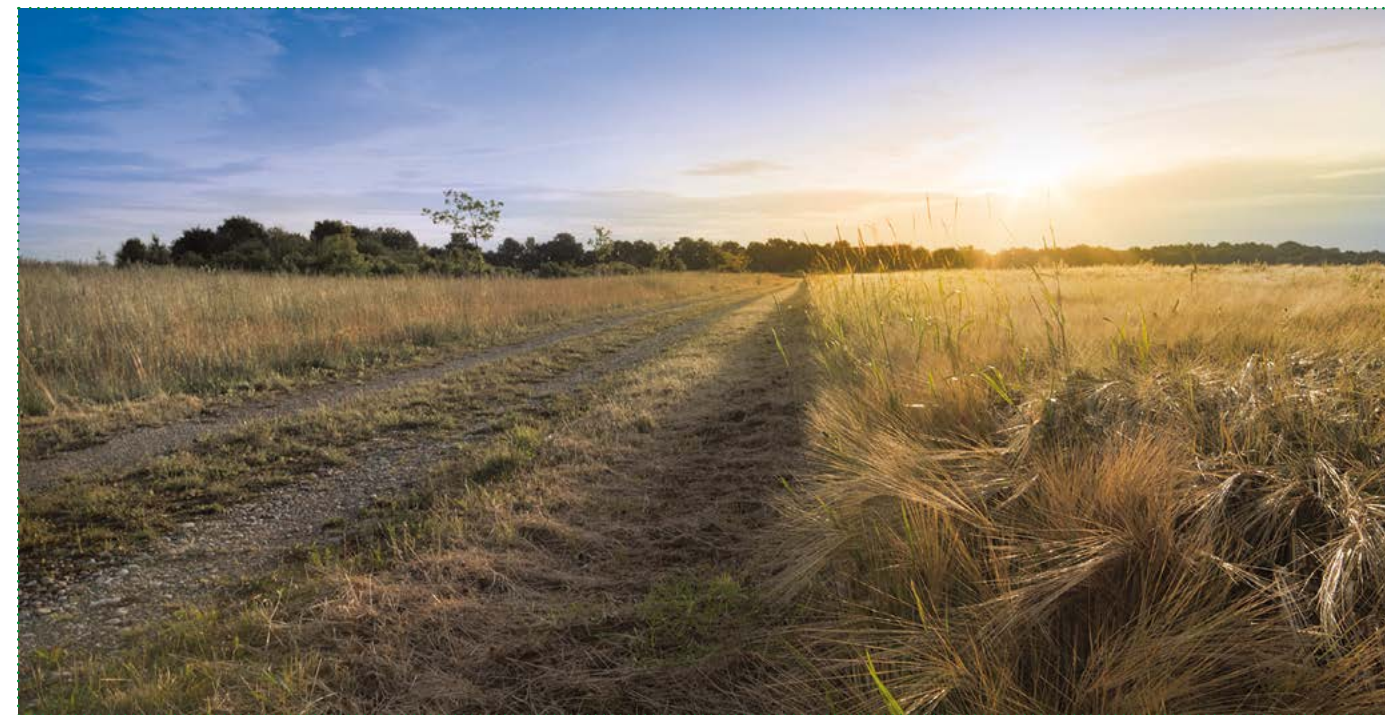
The mission of our Foundation is carried out through 'micro loans and investment grants for creating and developing small enterprises in rural areas; local development programs, publications, studies and socio-economic reports which reflect the condition of Polish rural areas.

RAPORT ROCZNY
ANNUAL REPORT
2012

Programy szkoleniowo-doradcze

Training and Advisory Department

Projekty „Czas na Twój biznes!”

Jednym z najważniejszych problemów obszarów wiejskich w Polsce jest niedostateczny dostęp do pracy i źródeł dochodu. Przystępując do realizacji projektów, finansowanych ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa miała na celu zwiększenie szans na lokalnym rynku pracy bezrobotnych uczestników projektu, poprzez udzielenie im kompleksowego wsparcia i przygotowania ich do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej.

Tego typu projekty Fundacja realizuje praktycznie od 2005 roku. Pierwsze projekty finansowane ze ZPORR, pozwoliły na stworzenie 60 firm w woj. zachodniopomorskim. W kolejnym projekcie realizowanym od 2009 r. pod nazwą „Czas na Twój biznes!”, w Małopolsce powstało 25 działalności gospodarczych. Kontynuacją działań na terenie powiatów limanowskiego i nowosądeckiego jest realizowany obecnie projekt „Czas na Twój biznes - na bis!”. Tym razem wsparciem zostało objętych 60 bezrobotnych zamieszkujących powiat limanowski i nowosądecki. Spośród tej grupy beneficjentów 40 osób założyło własną działalność gospodarczą.

“Time for Your Own Business!” Projects

One of the biggest problems for the rural areas in Poland is insufficient access to job places and income sources. Undertaking implementation of projects financed from the Human Capital Operational Programme Measure 6.2. Support and promotion of entrepreneurship and self-employment, the Foundation for the Development of Polish Agriculture aimed at increasing the chances of unemployed project's participants on the local job market by providing complex support and preparing them to set up a business on their own.

The Foundation has been carrying out such projects since 2005. The first projects financed from the Integrated Operational Programme of Region

Development allowed for the creation of 60 enterprises in the Zachodniopomorskie region. In another project, which has been executed since 2009 under the name “Time for Your Own Business!”, 25 businesses have been set up in the Małopolska region. The continuation of activity in the area of Limanowa and Nowy Sącz districts is currently implementing the project “Time for Your Own Business-encore!”. This time the support was given to 60 unemployed residents of Limanowa and Nowy Sącz districts. Among this group of beneficiaries, 40 people started their own businesses.

In the period between 2010 and 2012, similar actions were carried out also in the region of Ma-

Projekty „Czas na Twój biznes!”

W okresie 2010-2012 podobne działania prowadzone były również na Mazowszu. Zrealizowane w powiatach siedleckim i plockim projekty „Czas na Twój biznes!” pozwoliły na utworzenie łącznie 67 firm. Badanie efektywności przeprowadzone po dwóch latach od zakończenia wsparcia potwierdza, że ok. 72% założonych w ramach projektu firm istnieje do dzisiaj.

Mamy nadzieję, że dzięki kompleksowemu wsparciu (szkoleniowo-doradczemu, dotacjom inwestycyjnym i tzw. wsparciu pomostowemu) małopolskie firmy również utrzymają się na rynku.

Rok 2012 był okresem, kiedy młodzi przedsiębiorcy mogli skorzystać nie tylko ze wsparcia finansowego ale również z szerokiej oferty doradztwa, np. z zakresu otwarcia i prowadzenia firmy, asertywności w biznesie, technik negocjacji, komunikacji interpersonalnej, form zatrudnienia, marketingu i reklamy. Nasze badania wskazują, że zindywidualizowany, dopasowany do potrzeb i osobowości beneficjentów system doradztwa znacząco wpływa na wzrost wiedzy i praktycznych umiejętności

późniejszych przedsiębiorców. Uczestnicy zdobyli wiedzę z zakresu prowadzenia firmy i praktycznie od razu mogli ją skonfrontować rzeczywistością. Trudne czasy spowolnienia gospodarczego spowodowały, że nasi beneficjenci nie mogą liczyć na taryfę ulgową, dlatego tym pilniej korzystali z porad fachowców. Ze szczególnym zainteresowaniem studiowano informacje o skutkach prawnych prowadzenia działalności i przepisy podatkowe, zauważono wyraźny wzrost świadomości prawnej w zakresie zabezpieczenia swoich interesów w relacjach z kontrahentami. Uczestnicy poznali swoje umiejętności jako przedsiębiorcy i poznali wagę strategii marketingowej. Nauczyli się sposobów budowania długofalowych relacji z klientem i zdobyli wiedzę z zakresu pozyskiwania środków na prowadzenie i rozwój firmy.

Na stronach internetowych: www.mazowsze.czasnatwojbiznes.pl oraz www.malopolskaczasnatwojbiznesnabis.pl dostępne są szczegółowe informacje na temat projektów. Raport z realizacji projektów w powiatach siedleckim i plockim można pobrać ze strony www.fdpa.org.pl.

“Time for Your Own Business!” Projects

zowsze. “Time for Your Own Business!” projects implemented in Siedlce and Plock districts allowed for the creation of 67 companies. The efficiency study carried out two years after the termination of support confirms that about 72% of businesses started within the project still exist.

We hope that thanks to our complex support (training and advisory, investment grants as well as so-called bridging support), businesses in Małopolska will also remain on the market.

The year 2012 was a time when young entrepreneurs could take advantage of not only financial support but also of a wide range of advisory offers, e.g. opening and running a company, self-assertion in business, negotiation techniques, interpersonal communication, employment statuses, marketing and promotion. Our research implies that advisory system which is individualized and adjusted to the needs and personalities of beneficiaries, significantly affects the increase of knowledge and practical skills of future entrepreneurs. The participants have acquired knowledge concerning running a compa-

ny and they could almost immediately confront it with the reality. Tough times of the economic slowdown resulted in our beneficiaries not being able to count on preferential treatment. That is why they made use of expert's advice all the more urgently. Information concerning legal effects of running a business as well as tax regulations were studied with particular interest. Moreover, it has been noticed that legal awareness concerning the protection of beneficiaries' interests in relations with clients has increased markedly. The participants discovered their skills as entrepreneurs and also the importance of marketing strategy. They learned how to build a long-term relationship with clients as well as acquired knowledge in the matter of raising funds for running and developing a business.

Detailed information on the projects is available on the websites: www.mazowsze.czasnatwojbiznes.pl and www.malopolskaczasnatwojbiznesnabis.pl.

The report from implementation of the projects in Siedlce and Plock districts is available for download on the website: www.fdpa.org.pl.

„Nawigator” - usługa pilotażowa w zakresie finansowania zwrotnego dla MŚP

W czerwcu 2012 r. Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa rozpoczęła realizację projektu „Nawigator”, który był częścią projektu systemowego realizowanego przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości „Wsparcie i rozwój instytucji świadczących usługi na rzecz przedsiębiorczości oraz ich sieci”.

Projekt uzyskał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Poddziałanie 2.2.1. i ma na celu przetestowanie i wdrożenie usługi pilotażowej w zakresie finansowania zwrotnego dla mikro- i małych przedsiębiorców.

Wsparciem w ramach projektu objęto mikro- i małych przedsiębiorców z województwa mazowieckiego, planujących rozwój prowadzonej działalności gospodarczej. Uczestnikom „Nawigatora” zaofero-

“Navigator” – a pilot service in the field of repayable financing of small and medium enterprises (SME's)

In June 2012 the Foundation for the Development of Polish Agriculture started the implementation of the “Navigator” project, which was a part of a comprehensive project “Assistance and development of institutions providing services for the benefit of enterprise and their networks” carried out by Polish Agency for Enterprise Development.

The project obtained funding from European Union resources within European Social Fund Human Capital Operational Programme sub-measure 2.2.1. and its aim is to test and implement pilot service in the field of repayable financing of micro- and small enterprises.

Within the project, support was given to micro- and small entrepreneurs from Masovian Voivodeship planning to expand their business activity. The participants of the “Navigator” were offered an assessment of needs and financial possibilities with an adjustment and presentation of the offer of available funding sources. Another proposal was an advisory service in applying for funding method chosen by the participant, which included preparing an application for obtaining financing as well as drawing up a business plan.

What is more, the project provides also for assistance with settling formalities with the financing institution. The support included additionally aid in implementation of a business plan as well as support with repayment of incurred financial lia-

bilities over the maximum of six months from the moment the participant obtains financial resources. Within “Navigator” project, two trainings were held (in Prusy near Warka and in Płock) for twenty nine participants in basics of financial management in micro- and small enterprises including the use of external financing sources.

„Nawigator” - usługa pilotażowa w zakresie finansowania zwrotnego dla MŚP

wano diagnozę potrzeb i możliwości finansowych z dopasowaniem i przedstawieniem oferty dostępnych źródeł finansowania oraz doradztwo przy ubieganiu się o wybrany przez uczestnika sposób finansowania, w tym przygotowanie wniosku o uzyskanie finansowania i sporządzenie biznes planu.

Ponadto w projekcie przewidziano również asystę przy załatwianiu formalności z instytucją finansującą. Wsparcie polegało także na asyście we wdrożeniu założeń biznes planu oraz przy spłacie zaciągniętego zobowiązania finansowego przez maksymalnie 6 miesięcy od momentu otrzymania przez uczestnika środków finansowych. W ramach „Nawigatora” przeprowadzono też dwa szkolenia (w Prusach k. Warki i w Płocku) dla 29 uczestników z zakresu podstaw zarządzania finansami w mikro- i małych przedsiębiorstwach, w tym z wykorzystaniem zewnętrznych źródeł finansowania.

Realizowane w ramach projektu działania ułatwiły przedsiębiorcom dostęp do szerokich informacji na temat możliwości pozyskiwania środków na rozwój działalności gospodarczych. Ponadto uzupełniły działania prowadzone przez FDPA w zakresie wspierania rozwoju przedsiębiorczości. Projekt ma na celu nie tylko doraźne ułatwienie dostępu do zewnętrznego finansowania, ale także zapewnienie dostępu do usług łączących coaching i mentoring z usługą finansową, co w przyszłości wpłynie na podwyższenie wiedzy przedsiębiorców na temat możliwości wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania. Projekt jest kontynuowany w 2013 r.

“Navigator” – a pilot service in the field of repayable financing of small and medium enterprises (SME's)

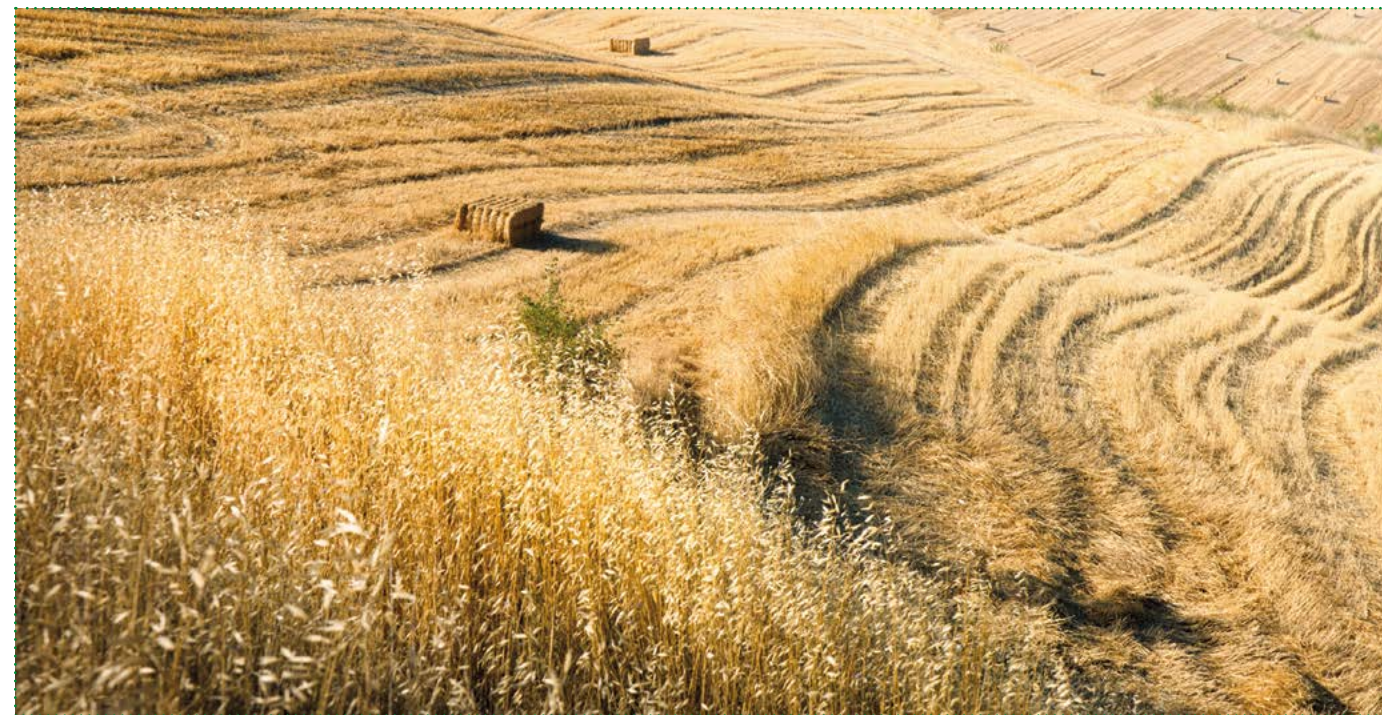
Actions carried out within the project facilitated access to information on the subject of possibility of obtaining resources for the development of business activities. Moreover, they supplemented the actions conducted by the Foundation for the Development of Polish Agriculture in supporting the advancement of enterprise. The project's aim is not only immediate facilitation of access to external financing, but also assurance of access to services connecting coaching and mentoring with financial service, which in the future will affect the improvement of entrepreneurs' knowledge on possibilities of the use of external financing sources. The project continues in 2013.

RAPORT ROCZNY
ANNUAL REPORT
2012

Programy rozwoju obszarów wiejskich

Rural Development
Programs Department

„Polska wieś 2012. Raport o stanie wsi”

„Polska wieś 2012” to siódma edycja wydawanego od 2000 roku raportu o stanie polskiej wsi. Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa rozpoczęła publikowanie opracowań na kilka lat przed wejściem Polski do Unii Europejskiej, przedstawiając proces przygotowań naszego kraju do członkostwa w Unii Europejskiej i problemy z tym związane, a następnie skutki społeczno-ekonomiczne integracji europejskiej dla obszarów wiejskich w Polsce. Raport „Polska wieś 2012” ukazuje się w 8 lat po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Podejmuje on próbę oceny efektów realizacji dotychczasowej polityki rozwoju obszarów wiejskich, w tym jej wpływu na dziedziny życia decydujące o poziomie życia mieszkańców wsi. Ocena ta zbiega się z trwającą obecnie dyskusją nad przyszłym kształtem Wspólnej Polityki Rolnej UE i może stać się ważnym głosem w debacie o krajowych priorytetach rozwoju obszarów wiejskich.

14 czerwca 2012 r. w Pałacu Prezydenckim odbyło się spotkanie w ramach Forum Debaty Publicznej „Potencjał obszarów wiejskich szansą rozwoju”. Punktem wyjścia do dyskusji był przygotowany przez Fundację raport „Polska wieś 2012”. Wzięli w niej udział Prezydent Bronisław Komorowski, redaktorzy i autorzy publikacji, przedstawiciele świata nauki, instytucji publicznych odpowiedzialnych za sprawę polskiej wsi oraz mediów.

Uczestniczący w prezentacji raportu Prezydent Bronisław Komorowski zaznaczał rolę wsi dla spraw państwowych i ogólnonarodowych oraz, że istnieje potrzeba odważnej dyskusji, aby sprawy polskiej wsi stały się priorytetem i aby przyszłe pokolenia nie zarzuciły, że nie wykorzystano szansy rozwoju wsi wtedy, kiedy dostępne były środki z Unii Europejskiej. Zwrócił uwagę, że efektywne wydatkowanie tych środków powin-

“Rural Poland 2012. A report on rural areas in Poland”

“Rural Poland 2012” is the seventh edition of the report on conditions in rural areas, which has been published since the year 2000. The Foundation for the Development of Polish Agriculture started producing the documents a few years prior to Poland’s accession to the European Union. The reports presented both the process of our country’s preparations for European Union membership and problems connected with it, as well as the social and economic results of European integration on rural areas in Poland. The “Rural Poland 2012” report has been published eight years after Polish accession to the European Union. It assesses the effects of realization of existing rural development policy, including its influence on areas of life, which influence living standards and conditions in rural areas. The assessment coincides with the ongoing discussion on the future shape of the EU’s Common Agricultural Policy and may become an important contribution to the debate on national priorities for the development of rural areas.

Within the Public Debate Forum, a meeting “The potential of rural areas as a chance for development” was held on June 14th 2012 in the Presidential Palace in Warsaw. The discussion’s starting point was the report “Rural Poland 2012” prepared by the Foundation. President Bronisław Komorowski attended and spoke at the event alongside the editors and authors of the publication. The meeting was attended by representatives of the world of science, the media and public institutions responsible for Polish rural policy development.

„Polska wieś 2012. Raport o stanie wsi”

no mieć na uwadze nie tylko doraźną poprawę jakości życia, ale przede wszystkim perspektywy rozwojowe. Prezydent podkreślił, że z satysfakcją można odnotować wiele zjawisk opisanych w raporcie „Polska wieś 2012” ale należy pamiętać, że były one możliwe dzięki środkom z Unii Europejskiej. Nie należy też pomijać zjawisk negatywnych takich jak utrata walorów krajobrazowych wsi. Przestrzenne zagospodarowanie wsi powinno być skorelowane z prognozą demograficznymi. Dziękując za raport, Prezydent Bronisław Komorowski zaznaczył, że stanowi on fotografię obecnej sytuacji obszarów wiejskich.

Debatę rozpoczął Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta Dariusz Młotkiewicz, przedstawiając tematykę spotkania. Wystąpienie wprowadzające wygłosiła również Monika Szymańska, prezes Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, podkreślając rolę FDPA w przygotowywaniu publikacji. Raporty od 12 lat są formą monitoringu najważniejszych

przemian zachodzących na wsi i skutków polityki wspierającej rozwój obszarów wiejskich, obiektywnej oceny niezależnych ekspertów. Prezes Szymańska wyraziła nadzieję, że tegoroczny raport podobnie jak poprzednie wydania będzie ważnym głosem w dyskusji na temat kierunków rozwoju obszarów wiejskich i pomocnym narzędziem w planowaniu skutecznych działań.

Prof. dr hab. Jerzy Wilkin z Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego, redaktor naukowy publikacji, we wstępie do wystąpień autorów raportu, wyraźnie podkreślał jego wymiar interdyscyplinarny, który oddaje złożony obraz obszarów wiejskich w ujęciu ekonomicznym, społecznym i przyrodniczym. Redaktorzy naukowy publikacji, prof. dr hab. Jerzy Wilkin i dr Iwona Nurzyńska, konsekwentnie realizują to założenie metodologiczne, co pozwala Czytelnikowi na porównanie i samodzielną ocenę zmian dokonujących się na polskiej wsi na przestrzeni 12 ostatnich lat.

“Rural Poland 2012. A report on rural areas in Poland”

President Bronisław Komorowski, emphasized the role of rural areas for both state and regional development. He also stressed that there is a need for a bold discussion in order to make rural issues a priority and to avoid future generations feeling aggrieved that the plight of rural areas had not been adequately addressed by the available EU resources. The President pointed out that effective disbursement of those funds should include not only short-term improvement of in the quality of life, but primarily a development perspective. He stated that although we can observe many effects described in the “Rural Poland 2012” report with satisfaction, it is important to remember they were possible thanks to the European Union’s resources. One should also take note of negative phenomena such as the loss of the countryside’s landscape values. Land management of the countryside should be correlated with population fore-

casts. In thanking the authors of the report for their efforts, President Bronisław Komorowski stated that the report constitutes a comprehensive picture of the present situation in rural areas.

The Secretary of State in the Chancellery of the President, Dariusz Młotkiewicz, initiated the debate by presenting the subject matter of the meeting. An introductory address was also made by Monika Szymańska, the President of the Foundation for the Development of Polish Agriculture, who emphasized the FDPA’s role in the preparation of the publication. For twelve years, the reports have been a form of monitoring the most important changes taking place in the countryside and the effects of the policy which supports the development of rural areas, and constitutes an independent view of experts. President Szymańska expressed the hope that this year’s report, in line with previous editions, will be an important contribution to the discussion on the directions in rural development and a helpful tool for planning effective actions.

Prof. Jerzy Wilkin, from the Faculty of Economic Sciences of Warsaw University, the publication’s academic editor, in the preface to presentations by the authoris of the reports, explicitly highlighted its interdisciplinary dimension, which presents the complex portrait of rural areas in the economical, social and environmental approach. The report’s academic editors, Prof. Jerzy Wilkin, and Dr Iwona Nurzyńska, realize this methodological assumption consequently, which enables the reader to compare and asses the changes, which have been happening on the Polish countryside for the last twelve years.

„Polska wieś 2012. Raport o stanie wsi”

Każdy z rozdziałów raportu „Polska Wieś 2012” został zaprezentowany przez autorów publikacji, pośród których znaleźli się: prof. dr hab. Izasław Frenkel (Zakład Ekonomii Wsi, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN), prof. dr hab. Walenty Poczta (Wydział Ekonomiczno-Społeczny Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu), dr Barbara Fedyszak-Radziejowska (Zakład Socjologii Wsi, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN), dr Artur Bołtromiuk (Zakład Integracji Europejskiej, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN), dr Monika Stanny (Zakład Ekonomii Wsi, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN), prof. dr hab. Krystyna Szafraniec (Zakład Socjologii Młodzieży i Edukacji, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN).

Dalszą dyskusję nad stanem obszarów wiejskich w Polsce poprowadził dr Andrzej Hałasiewicz, doradca z Kancelarii Prezydenta. Pośród uczestników, którzy zabrali głos w dyskusji, znaleźli się politycy, przedstawiciele świata nauki, instytucji i organizacji zajmujących się zagadnieniami polskiej wsi i rolnictwa oraz mieszkańcy wsi. Wskazywali oni na potrzebę analizy i zamieszczenia w kolejnych edycjach raportu nowych zagadnień (m.in. przedsiębiorczości wiejskiej, dziedzictwa kulturowego, edukacji). Żywą debatę wywołał temat przyszłego modelu rolnictwa i rozwoju polskiej wsi. Dyskusję podsumował Prof. Jerzy Wilkin, wskazując, że raport dotyczy bogatej i różnorodnej tematyki związanej z obszarami wiejskimi i porusza niezwykle znaczące kierunki ich zmian. Jako ostatni głos zabrał Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta Olgierd Dziekoński, który dokonał podsumowania dyskusji.

Raport w wersji książkowej dostępny jest w Wydawnictwie Naukowych Scholar oraz w wybranych księgarniach. Istnieje także możliwość bezpłatnego pobrania publikacji „Polska wieś 2012. Raport o stanie wsi” w wersji elektronicznej w języku polskim lub angielskim ze strony internetowej www.fdpa.org.pl.

“Rural Poland 2012. A report on rural areas in Poland”

Each chapter of the “Polish countryside 2012” report has been presented by the publication’s authors: Prof. Izasław Frenkel, (Department of Rural Economics, Institute of Rural and Agricultural Development PAN), Prof. Walenty Poczta, (Faculty of Economics and Social Sciences of Poznan University of Life Sciences), Dr Barbara Fedyszak-Radziejowska, (Department of Rural Sociology, Institute of Rural and Agricultural Development PAN), Dr Artur Bołtromiuk, PhD (Department of

European Integration, Institute of Rural and Agricultural Development PAN), Dr Monika Stanny, (Department of Rural Economics, Institute of Rural and Agricultural Development PAN), Prof. Krystyna Szafraniec, (Department Sociology of Youth and Education, Institute of Rural and Agricultural Development PAN).

Further discussion on the condition of rural areas in Poland was led by Andrzej Hałasiewicz, PhD, an advisor to the the President of Poland. Among the participants who made contributions to the discussions were politicians, representatives of the world of science, institutions and organizations dealing with Polish rural and agricultural issues, as well as the inhabitants of rural areas. They pointed to the need for an analysis and inclusion of new topics (e.g. rural entrepreneurship, cultural heritage, education) in future editions of the report. The subject of a prospective model for Polish agriculture model and rural development caused some very lively discussion Prof. Jerzy Wilkin summarized the debate, pointing out that the report covers rich and diverse subject matter connected with the rural areas and touches on extremely important directions for change changes. The summing up of the discussion at the end of the debate was made by the Secretary of State in the Chancellery of the President Olgierd Dziekoński.

The report in book format is available in the Scientific Publishing House Scholar as well as in selected book stores. It is also possible to download the publication for free from the www.fdpa.org.pl in both Polish and English.

Konkurs „Polska Wieś – dziedzictwo i przyszłość”

Dziedzictwo polskiej wsi jest jednym z elementów naszej kultury narodowej. Sztuka ludowa, zwyczaje i obrzędy stanowią bogactwo obszarów wiejskich. Dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń oraz naszych czasów pozwalają docenić wartość polskiej wsi, ale również wskazać kierunki jej rozwoju. Wychodzą naprzeciw tej myśli Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa we współpracy z Wydawnictwem Scholar organizuje Konkurs „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”.

Celem konkursu jest promocja wartości obszarów wiejskich, ich dziedzictwa kulturowego oraz wzbogacanie publicznej debaty na temat możliwości rozwoju polskiej wsi. Konkurs „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość” cieszy się dużym zainteresowaniem pośród mieszkańców całej Polski. Na szczególną uwagę zasługuje różnorodność nadsyłanych prac. Pośród zgłoszonych opracowań znajdu-

ją się monografie wsi, osobiste wspomnienia, opisy tradycji oraz życia mieszkańców wsi, a nawet powieści i scenariusze teatralne.

W 2012 r. FDPA sfinalizowało IV edycję Konkursu, objętą patronatem honorowym Polskiego Komitetu ds. UNESCO oraz medialnym przez Kulturę Ludową i Witrynę Wiejską.

Nagrodę w I kategorii, obejmującej prace naukowe, popularno-naukowe i inne prezentujące szczególnie inspirujące i innowacyjne spojrzenie na problematykę rozwoju wsi otrzymała pani Aleksandra Paprot. Prof. dr hab. Jerzy Wilkin, autor przedmowy do książki jej autorstwa, pt. „Stara Kościelnica. Dzieje Żuławskiej wsi” ocenił, że laureatka „prezentuje spojrzenie młodej osoby na dzieje wsi – wnikliwe, ale dojrzałe, a zarazem życzliwe. Na uznanie i podkreślenie zasługuje źródłowa i dokumentacyjna podstawa pracy. Autorka wykorzystała różnorodne źródła danych: zapisy bezpośrednich rozmów z mieszkańcami wsi, obszerną literaturę przedmiotu, zasoby archiwalne i zachowane zdjęcia oraz rysunki. Wykazała dużą staranność w zbieraniu i prezento-

The contest „Rural Poland – heritage and future”

The heritage of the Polish countryside is one of the elements of our national culture. Folk art, habits and customs constitute the wealth of rural areas. Both material and spiritual output of previous generations as well as those of our times allow us to appreciate the value of the Polish countryside and define its development. In order to meet this concept, the Foundation for the Development of Polish Agriculture in cooperation with the Scholar Scientific Publishing House organizes the Award “Rural Poland – heritage and future”.

The aim of the award is to promote the values of rural areas and its cultural heritage, but also to enrich the public debate on the subject of development potential of the Polish countryside. The contest “Rural Poland – heritage and future” has attracted considerable interest. It is particularly worth noting the diversity of entries. Among submitted papers, there are monographs of the countryside, personal memoirs, descriptions of customs and life of the countryside inhabitants, and even novels and theatre scripts.

In 2012 the Foundation for the Development of Polish Agriculture finalized the IV edition of the Award under the honorary patronage of the Polish National Committee for UNESCO and the media patronage of Kultura Ludowa and Witryna Wiejska.

In the first category of the award, which includes both scientific and popular and scientific studies, as well as others, which present particularly inspiring and innovative views on the countryside development, the prize went to Aleksandra Paprot. Prof. Jerzy Wilkin, who was the author of the preface in her book titled “Stara Kościelnica. Dzieje Żuławskiej wsi”, stated that the prizewinner “presents a young person’s view of the countryside’s history, which is insightful, but mature and amiable at the same time. Worthy of acknowledgement and emphasis is the source and documentative ground of the work. The author used various data sources: transcripts of face-to-face conversations with the countryside’s inhabitants, broad subject literature, archival fonds and remaining photographs and drawings. Paprot showed great dili-

Konkurs „Polska Wieś – dziedzictwo i przyszłość”

waniu danych. Książka ta dotyczy przede wszystkim procesu kształtowania się świadomości, tożsamości i relacji społecznych ludzi przemieszczonych w wyniku wielkich wydarzeń historycznych. Jest to praca o „zapuszczaniu korzeni” w nowym miejscu, które ma jednak długą i ciekawą historię. Nowi mieszkańcy musieli się z tą historią zmierzyć i uporać, dodając do niej swój rozdział”.

Laureatką w II kategorii, w której składano prace prezentujące dorobek kulturowy kraju i regionu, opisującej inicjatywy lokalne, dziedzictwo historyczne wsi została pani Mariola Platte, autorka pracy „Słowa na miedzy przysiadły. Antologia poetów wsi”. Tomik poezji zawiera prace dwudziestu jeden autorów, których twórczość, choć różnorodna jest związana z tematem wsi. Prof. dr hab. Józef Styk, autor przedmowy podkreśla, że poeci „zostali obdarowani przez naturę i ukształtowali w sobie nadzwyczajną wrażliwość na

piękno świata ich małych ojczyzn. Dysponują bogatymi środkami wyrazu artystycznego, za pomocą których są zdolni w sposób autentyczny i adekwatny opisać swoje uczucia, wrażenia i przeżycia”.

Promocja i prezentacja wybranych przez Kapitułę Konkursu opracowań miała miejsce 25 kwietnia 2012 r. w Pałacu Staszica Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Uroczystość wręczenia nagród III edycji Konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość” była okazją do podsumowań, ale także promocją wydanych publikacji, które prezentują dorobek polskiej wsi i wzbogacają publiczną debatę na temat obszarów wiejskich. Wyrażamy nadzieję, że książki laureatek staną się interesującą lekturą nie tylko dla mieszkańców opisywanych regionów, ale również dla Czytelników poszukujących ciekawych informacji związanych z tematyką kulturowego dziedzictwa polskiej wsi i miłośników poezji.

The contest „Rural Poland – heritage and future”

gence in gathering and presenting information. This book concerns primarily the formation process of consciousness, identity and social relations of people relocated as a result of major historical events. It is a work about “putting down roots” in a new place, which has, however, a long and interesting history. New inhabitants had to come to grips and cope with that history, adding their own chapter to it.”

In the second category, including works presenting the cultural output of the country and region as well as describing local initiatives and historical heritage of the countryside, the prizewinner was Mariola Platte, the author of “Słowa na miedzy przysiadły. Antologia poetów wsi”. The volume consists of poems by twenty one authors, whose writing, although diverse, concerns the countryside. Prof. Józef Styk, the author of the preface, emphasizes that poets “were gifted by the nature and developed an exceptional sensitivity to beauty of their small homeland’s world. They dispose of rich artistic mediums, which help them to describe their feelings, impressions and experiences in both authentic and adequate manner”.

The promotion and presentation of the chosen by the Awards Committee works took place on April 25th 2012 in the Staszic Palace of the Polish Academy of Sciences in Warsaw. The award ceremony of the III edition of the contest “Rural Poland – heritage and future” was a chance to both make summaries and promote published works, which present the output of the Polish countryside and enrich public debate on the rural areas. We hope that the books of this year’s prizewinners will become interesting reading not only for the inhabitants of described areas, but also for readers searching for interesting information on the cultural heritage of the Polish countryside and poetry lovers.

Konwersatoria FDPA: „Polska Wieś w XXI wieku” – Konwersatorium II „Wieś jako środowisko społeczne i kulturowe”

Począwszy od 2000 r. Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa publikuje co dwa lata „Raport o stanie wsi. Polska wieś”. Od 2011 r. inicjatywą uzupełniającą powyższych opracowań są konwersatoria „Polska wieś w XXI wieku” dotyczące wybranych problemów polskiej wsi.

Drugie konwersatorium z cyklu „Polska wieś w XXI wieku” – „Wieś jako środowisko społeczne i kulturowe” odbyło się 25 kwietnia 2012 r. w Pałacu Staszica w Warszawie. Tematyka wystąpień prelegentów, pośród których znalazły się prof. dr hab. Izabella Bukraba Ryłska oraz dr Barbara Perepeczko z Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN, została zainspirowana problematyką prac nadesłanych na III edycję konkursu „Polska wieś – dziedzictwo i przyszłość”. Ich autorzy mocno akcentowali zagadnienie dotyczące przesiedleńców na obszarach wiejskich oraz ich wpływ na kulturę regionu. Relacje pomiędzy mieszkańcami wsi, a miejscem ich życia stanowią także ważny element literatury polskiej, w tym poezji, w której motyw wsi wielokrotnie powraca na przestrzeni wieków. Konwersatorium i dyskusje poprowadził prof. dr hab. Józef Styk z Uniwersytetu Marii Curii-Skłodowskiej.

Podczas spotkania można było przekonać się, że wieś jako środowisko społeczne i kulturowe, jest niezwykle interesującym zagadnieniem, które można rozpatrywać na wielu płaszczyznach. Szczególnie wyraźnie zaznaczano przestrzeń przyrodniczą. Sielski krajobraz wsi oraz możliwość kontemplacji

walorów natury przyciąga ludzi z miast. Osiedlający się na obszarach wiejskich integrują się z ich rdzennymi mieszkańcami. Wynikające z tych relacji wzajemne przenikanie kultur sprawia, że wieś staje się ciekawym terenem badań socjologicznych. Wątek mozaikowej struktury społecznej obszarów wiejskich został rozwinięty podczas części dotyczącej mieszkańców północnej Polski. W interesujący dla słuchaczy sposób omówiono zagadnienia dotyczące ludności napływowej i procesu integracyjnego towarzyszącego osiedlaniu. Uczestnicy konwersatorium poświęcili też wiele uwagi perspektywie socjologicznej i polonistycznej poezji wsi, która stanowi istotną część polskiej kultury ludowej. Ukazane zostały różnice pomiędzy warstwą liryczną wierszy, a ich wartością socjologiczną i relacjami pomiędzy podmiotem lirycznym a walorami przyrodniczymi krajobrazu wiejskiego. Podjęta przez gości Konwersatorium dyskusja potwierdziła, że poruszona podczas spotkania tematyka stanowi niezwykle ciekawe zagadnienie badawcze.

“The countryside as a social and cultural environment” seminar

As of the year 2000, the Foundation for the Development of Polish Agriculture publishes “The Report on the state of rural areas every two years. Since 2011 an initiative supplementing this initiative are seminars “The Polish countryside of the XXI century”, which concern selected problems of the rural Poland.

The second seminar of the series “The Polish countryside of the XXI century” – “The countryside as a social and cultural environment” was held on the April 25th 2012 in Staszic Palace in Warsaw. Among the speakers were Prof. Izabella Bukraba Ryłska, and Dr Barbara Perepeczko, from The Institute of Rural and Agricultural Development. The inspiration for the subject matter of the speakers’ presentations were the issues raised by the works submitted in the third edition of the “Rural Poland – heritage and future” award. Their authors emphasized the subject of displaced persons in rural areas as well as their influence on the region’s culture.

Relations between the countryside’s inhabitants and the place they live are additionally an important element of Polish literature, including poetry, in which the countryside motive reappears repeatedly over the centuries. Both the seminar and discussions were led by Prof. Józef Styk, from Maria Curie-Skłodowska University.

During the meeting there was a chance to see that the countryside as a social and cultural environment is an exceptionally interesting issue, which may be considered on many levels. The area of nature was emphasized as the most distinctive. Idyllic landscape of the countryside and a possibility of contemplating nature’s values attract the inhabitants of cities. People settling in the rural areas integrate with their native inhabitants. Mutual infiltration of cultures resulting from those relations causes the countryside to become an exciting field for sociological research. The mosaic social structure theme of the rural areas was developed during the part concerning the inhabitants of northern Poland. Issues regarding transient and migrant population, and the integration process that accompanies settling were discussed. The participants of the seminar dedicated considerable attention to sociological and linguistic perspectives of the rural poetry, which constitutes a significant part of Polish popular culture. The debate showed differences between lyrical layer of poems and their sociological value as well as relations between lyrical persona and natural values of the rural landscape.

Biogazownie szansą dla rolnictwa i środowiska – ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna

Tematyka odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz zmiany klimatyczne stanowią obecnie jeden z najistotniejszych punktów najnowszych działań Fundacji na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa. Do takich inicjatyw należy także projekt „Biogazownie szansą dla rolnictwa i środowiska – ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna” dofinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, rozpoczęty we wrześniu 2012 r.

Głównym celem projektu jest podnoszenie wiedzy w zakresie tematu biogazowni oraz przełamanie schematów, jakie na temat tego rodzaju instalacji funkcjonują w polskim społeczeństwie. Poprzez swoje działania FDPA promuje biogazownie jako narzędzie, które niweluje problemy środowiskowe, oraz – w przypadku mikrobiogazowni – możliwość wejścia na rynek prosumentów energii rolnikom.

Beneficjentami działań są mieszkańcy wsi, doradcy rolni, rolnicy, przedstawiciele władz lokalnych, przedsiębiorcy, media, ale również ministerstwa i instytucje decydujące o kształcie polityki ekologicznej i energetycznej Polski. FDPA realizuje przedsięwzięcie we współpracy z 16 Wojewódzkimi Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, wykorzystując struktury zbudowane w projekcie „Odnawialne źródła energii dla domu i biznesu” tj. Powiatowe Punkty Konsultacyjne ds. Odnawialnych Źródeł Energii oraz wyszkolonych regionalnych specjalistów ds. OZE.

W ramach realizacji projektu FDPA była organizatorem pierwszej z trzech konferencji promujących ogólnopolską kampanię edukacyjno-informacyjną „Biogazownie szansą dla rolnictwa i środowiska”, która odbyła się 26 listopada 2012 r. w Centrum Zielna w Warszawie. Projekt został zaprezentowany przez panią Monikę Szymańską, prezes FDPA.

Biogas plants as a chance for agriculture and environment Poland-wide educational and information campaign

The subject of renewable energy sources (RES) and climate change is currently one of the most fundamental parts of the Foundation for the Development of Polish Agriculture activities. Such initiatives include the project “Biogas plants as a chance for agriculture and environment – Poland-wide educational and information campaign”, which was financed from the resources of the Regional Fund for Environmental Protection and Water Management and introduced in September 2012.

The main goal of the project is enhancing knowledge on the issue of biogas plants as well as breaking connected with such installation stereotypes that are present in Polish society. Through its actions, FDPA promotes biogas plants as a tool alleviating environmental problems and, as in the case of micro biogas plants, the possibility of entering the market of energy prosumers.

The beneficiaries of those actions are the countryside’s inhabitants, agricultural advisors, farmers, representatives of local authorities, entrepreneurs, the media, and also ministries and institutions who are responsible for taking decisions regarding the shape of Poland’s ecological and energy policy. FDPA implements the project in cooperation with 16 Voivodeship Agricultural Advisory Centres using the structures set up by the project “Renewable energy sources for home and business” such as the Poviats Renewable Energy Sources Consultation Points as well as trained regional RES experts.

Within the framework for project implementation, FDPA organized the first of the three conferences promoting Poland-wide educational and information campaign “Biogas plants as a chance for agriculture and environment”, which took place on November 26th 2012 in the Business Center Zielna in Warsaw.

Biogazownie szansą dla rolnictwa i środowiska – ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna

Następnie temat rozwoju rynku biogazu w Polsce i Unii Europejskiej zaprezentowała Pani prof. dr hab. Anna Grzybek. Uwarunkowania prawne związane z procesem inwestycyjnym i funkcjonowaniem biogazowni rolniczych zostały przedstawione przez Pana dr. Piotra Gradziuka. O kierunkach doskonalenia technik doboru substratów rolniczych w biogazowniach z uwzględnieniem instalacji prosumenckich mówił Pan prof. dr hab. Andrzej Myczko. O aspektach społecznych i środowiskowych związanych z inwestycją w biogazownie opowiedział Pan dr Piotr Pasyniuk. W kolejnej części spotkania głos zabrali sami inwestorzy: pan Marek Józwiak opowiedział m. in o instalacjach, jakie firma Biogaz Zeneris wybudowała w Skrzatuszu i Boleszynie, natomiast Pan Arkadiusz Wojciechowski przedstawił działanie elektrociepłowni biogazowej w Piaskach, zrealizowanej przez Wikana Bioenergia. Ostatnią prelekcję nt. wybranych zagadnień produkcji i wykorzystania biometanu wygłosiła Pani Maria Dobrowolska. Spotkanie było moderowane przez Pana Lecha Cieurzyńskiego.

W dniach 10-14 grudnia 2012 r. w Centrum Geovita Pila Płotki przeprowadzono szkolenie dla 38 doradców rolnych ze wszystkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego w Polsce. Podczas tygodniowych szkoleń doradcy rolni - specjaliści ds. OZE nabywali teoretyczną i praktyczną wiedzę m.in. na tematy takie jak: aktualna sytuacja prawna związana z biogazowniami, technologie oczyszczania biogazu, właściwości substratów i inne. Zajęcia

zostały poprowadzone przez grono wybitnych specjalistów, wśród których znaleźli się: dr Piotr Gradziuk, Ludwik Latocha, dr Dariusz Wiącek, Marek Józwiak, dr inż. Alina Kowalczyk-Juśko, mgr Renata Myczko, dr inż. Tomasz Kołodziejczyk, prof. dr hab. Andrzej Myczko, Arkadiusz Wojciechowski.

Kontynuacją podjętych w 2012 r. działań mają stać się seminaria dla 314 Powiatowych Punktów Konsultacyjnych ds. OZE (PPK ds. OZE) mieszczących się w Powiatowych Ośrodkach Doradztwa Rolniczego oraz organizacja 19 konferencji regionalnych dla rolników i przedstawicieli władz (łącznie ok. 2 tys. uczestników). Na dalszym etapie projektu powstanie również publikacja na temat biogazowni, a każdy z 314 Powiatowych Punktów Konsultacyjnych ds. OZE zostanie wyposażony w materiały informacyjno-edukacyjne. Planowane są również 2 konferencje dla mediów, organizacji

Biogas plants as a chance for agriculture and environment – Poland-wide educational and informative campaign

The project was introduced by Monika Szymańska, the President of the Foundation for the Development of Polish Agriculture. Then, Prof. Anna Grzybek PhD, presented the subject of the development of biogas market in Poland and the European Union. Legal conditioning of the investment process and agricultural biogas plants functioning were described by Piotr Gradziuk, PhD, whereas Prof. Andrzej Myczko, PhD, talked about the directions of improvement of agricultural substrate selection technique in biogas plants with consideration of prosumer installations. Social and environmental aspects connected with investment in biogas plants were discussed by Piotr Pasyniuk, PhD. In the next part of the meeting, there was an opportunity for investors to describe their experiences. Marek Józwiak described installations built by the Biogaz Zeneris in Skrzatusz and Boleszyna, while Arkadiusz Wojciechowski introduced the functioning of biogas heat and power plant in Piaski realized by Wikana Bioenergia. The last pre-

sentation concerning selected production issues and biomethane use was given by Maria Dobrowolska. The meeting's moderator was Lech Cieurzyński.

Between 10th and 14th of December 2012, there was a training session held in Geovita Pila Płotki Center for 38 agricultural advisors from every Center of Agricultural Advisory in Poland. During weekly trainings, agricultural advisors – RES experts acquired theoretical and practical knowledge in the following subjects: current legal situation regarding biogas plants, biogas purification technologies, substrates' qualities etc. Classes were conducted by a group of prominent experts, among others: Piotr Gradziuk, PhD, Ludwik Latocha, Dariusz Wiącek, PhD, Marek Józwiak, Alina Kowalczyk-Juśko, Dr.Sc., Renata Myczko, MSc, Tomasz Kołodziejczyk, Dr.Sc., Prof. Andrzej Myczko, PhD., and Arkadiusz Wojciechowski.

Seminars for 314 Poviats RES Consulting Points (RES PCP) situated in Poviats Agricultural Advisory Centres together with the organization of 19 regional conferences for farmers and representatives of the authorities (about 2 thousand participants) are supposed to be the continuation of the actions undertaken in 2012. Additionally, a publication on biogas plants will be compiled in the further stage of the project and each of the 314 Poviats RSE Consulting Points will be equipped with educational and informative materials. There are two conferences planned for the media, organizations, and in-

Biogazownie szansą dla rolnictwa i środowiska – ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna

i instytucji zainteresowanych tematem biogazowni, informujące o kolejnych etapach realizacji projektu i jego efektach. Podsumowaniem projektu będzie raport z badania ankietowego na temat stanu wiedzy i potrzeb rolników i przedstawicieli lokalnych samorządów w zakresie biogazowni.

W czasie dotychczasowych działań prowadzonych w ramach projektu eksperci zwrócili uwagę na kilka czynników, które ich zdaniem stwarzają bariery, w rozwoju biogazowni rolniczych w Polsce.

Obecnie głównym problemem, który blokuje dalszy rozwój rynku, jest brak ustawy o odnawialnych źródłach energii. W dalszej kolejności jako prze-

szkodę można wymienić niski poziom świadomości społecznej na temat biogazu. Stan ten może być wynikiem braku wiedzy i to na poziomie zarówno odbiorców energii, organów wydających decyzję, jak i sąsiadów inwestycji oraz możliwość uczestnictwa w rynku energii jako prosument.

Odpowiedzią na potrzeby związane z edukacją i informacją jest projekt „Biogazownie szansą dla rolnictwa i środowiska – ogólnopolska kampania edukacyjno-informacyjna”.

Więcej szczegółów na temat projektu można znaleźć na stronach internetowych: www.fdpa.org.pl i www.bio-gazownie.edu.pl.

Biogas plants as a chance for agriculture and environment – Poland-wide educational and informative campaign

stitutions interested in the subject of biogas plants, informing about next stages of project implementation and its effects. The project's summary will be a report from a survey on the level of knowledge and needs of farmers and representatives of local authorities in the field of biogas plants.

During current activities carried out within the project, experts pointed to a number of factors, which in their opinion create barriers in the development of agricultural biogas plants in Poland.

Currently the main problem blocking further development of the market is the lack of legislation on renewable energy sources. Another obstacle consti-

tutes low level of social awareness on the subject of biogas. The situation might be the result of the the lack of knowledge on the level of energy receivers, authorities issuing decisions, the investment's neighbours, as well as possibility of participation in the energy market as a prosumer.

The answer to needs connected with education and information is the project “Biogas plants as a chance to agriculture and environment – Poland-wide educational and information campaign”.

Further details on the project are available on the websites: www.fdpa.org.pl and www.bio-gazownie.edu.pl.

RAPORT ROCZNY
ANNUAL REPORT
2012

Program pożyczkowy

Loan Fund

Program pożyczkowy

Program Pożyczkowy FDPA już od 19 lat działa na rzecz wspierania rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich województw: małopolskiego, mazowieckiego, podlaskiego i zachodniopomorskiego.

Rok 2012, podobnie jak kilka poprzednich, był dla nas rokiem intensywnej pracy nad realizacją projektów pożyczkowych dofinansowanych przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych:

- 1. Funduszy Pożyczkowy Janosik** – dofinansowany w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego
- 2. Fundusz Pożyczkowy Sami Swoi** – dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. podlaskiego.
- 3. Fundusz Pożyczkowy MIŚ** – dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. mazowieckiego.
- 4. Zachodniopomorski Fundusz Pożyczkowy** – dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla woj. zachodniopomorskiego.

Realizacja trzech z wyżej wymienionych projektów została w 2012 r. zakończona zgodnie z planem. W trakcie realizacji znajduje się nadal jedynie Fundusz Pożyczkowy Sami Swoi.

Mimo zakończenia realizacji, wszystkie poza Zachodniopomorskim Funduszem Pożyczkowym, funkcjonują na niezmiennych zasadach.

Loan Fund of the Foundation for the Development of Polish Agriculture

projects financed by the European Union from the European Regional Development Fund within the Regional Operational Programs:

- 1. Janosik Loan Fund** – financed within the Regional Operational Program of Małopolska province.
- 2. Sami Swoi Loan Fund** – financed within the Regional Operational Program for Podlaskie province.
- 3. MIŚ Loan Fund** – financed within the Regional Operational Program for Mazowieckie province.
- 4. Zachodniopomorski Loan Fund** – financed within the Regional Operational Program Zachodniopomorskie province.

The FDPA's (the Foundation for the Development of Polish Agriculture) Loan Fund has been supporting entrepreneurship in rural areas of Voivodeships (provinces): Małopolskie, Mazowieckie, Podlaskie, and Zachodniopomorskie for 19 years.

Similarly to previous years, the year 2012 was for us a year of hard work on execution of loan

The execution of three of the above-mentioned projects was completed according to plan in 2012. Currently, the only ongoing project is the Sami Swoi Loan Fund.

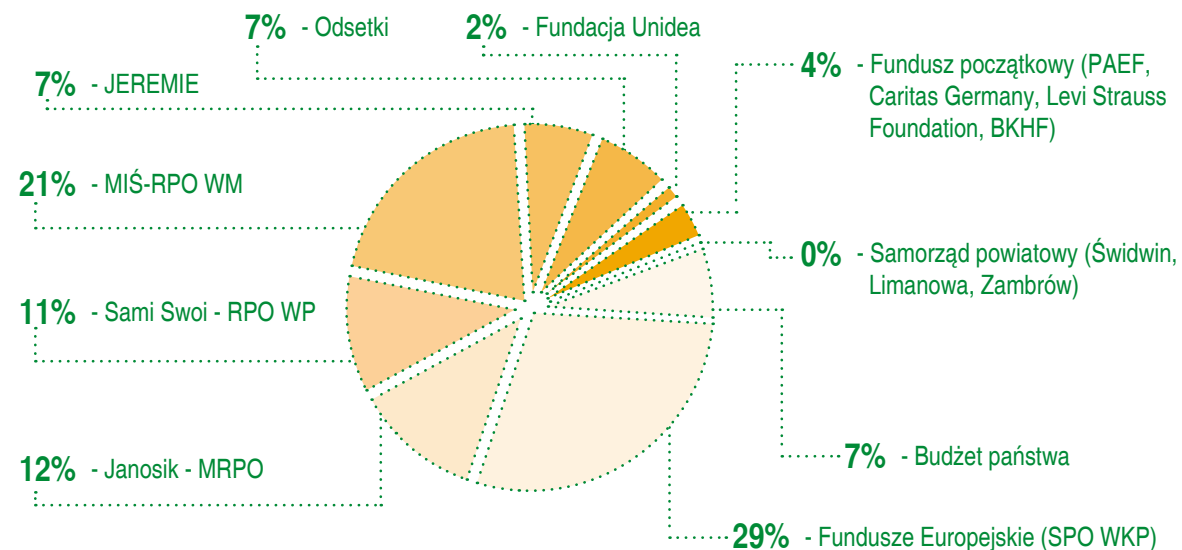
Despite the completion of projects' implementation execution, all but Zachodniopomorski Loan Fund operates on unchanged principles.

Program pożyczkowy

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA FUNDUSZU POŻYCZKOWEGO FDPA

Na koniec 2012 r. wartość kapitału pożyczkowego pozostającego w dyspozycji FDPA wynosiła blisko 86 mln zł. Z czego prawie 52 mln zł, a więc ponad 60%, zaangażowane było w pożyczki. Współczynnik strat wynosił 0,16% przy łącznej

kwocie wypłaconych od początku działalności pożyczek wynoszącej ponad 206 mln zł. Łączna liczba wypłaconych od początku działalności funduszu pożyczek to blisko 6,3 tys., a średnia wartość to ponad 32,7 tys. zł.

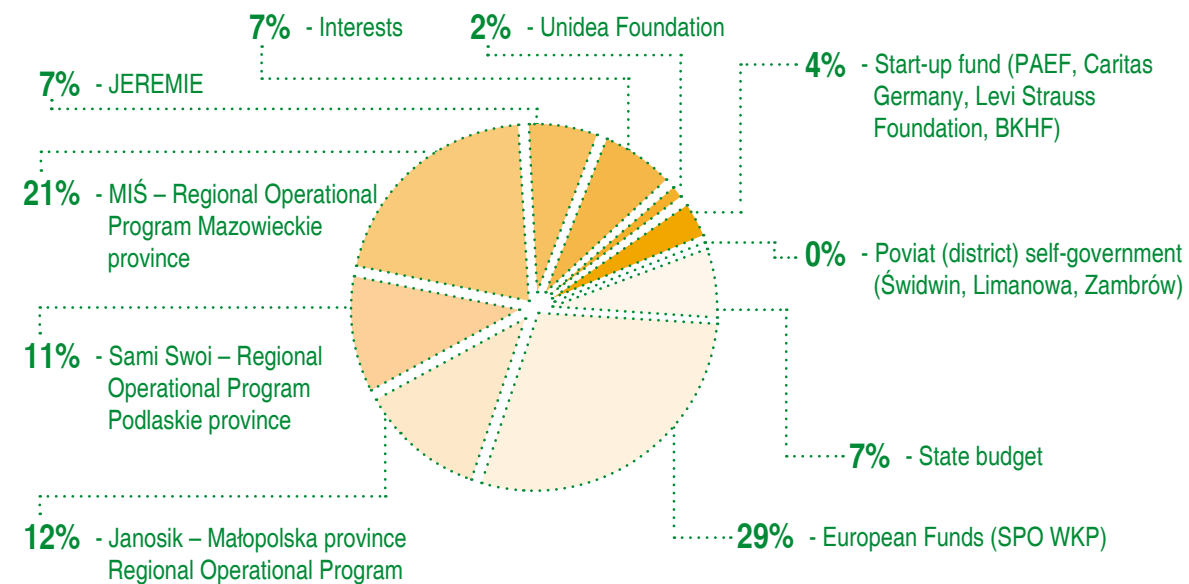
Ponad trzy-czwarte funduszu pożyczkowego FDPA pochodzi od Unii Europejskiej. Jednak dotacje pozyskane w obecnym okresie programowania (blisko 64% wszystkich środków z UE) mają charakter zwrotny i są jedynie powierzone w zarządzanie na określony czas.

Loan Fund

THE FDPA'S LOAN FUND FINANCING SOURCES

At the end of 2012, value of the loan capital remaining at the disposal of the FDPA amounted to nearly 86 million PLN. Almost 52 million PLN, i.e. over 60% of that money, was invested in loans. The loss ratio accounted for 0.16% with the total

sum of loans paid out amounting to more than 206 million PLN. The total number of loans disbursed by the Fund since the beginning of its functioning is close to 6.3 thousand and their average value is over 32,7 thousand PLN.

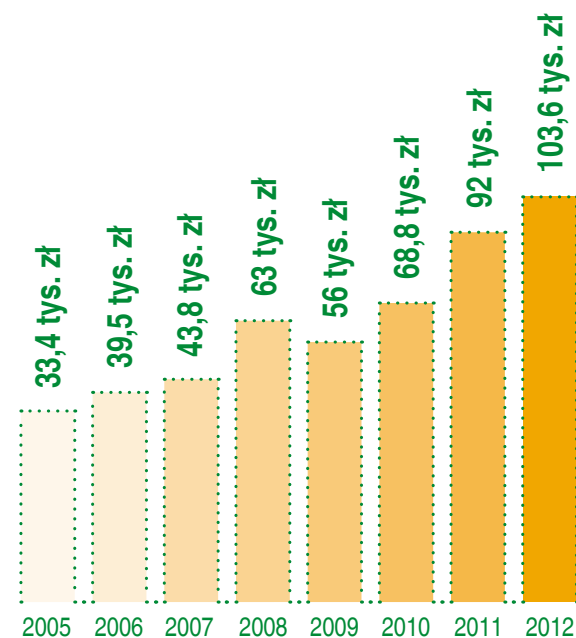

Over three quarters of FDPA's Loan Fund comes from European Union. Nevertheless, funding obtained in the current programming period (nearly 64% of all the EU resources) is repayable and was made available for administering only for a fixed-term.

Program pożyczkowy

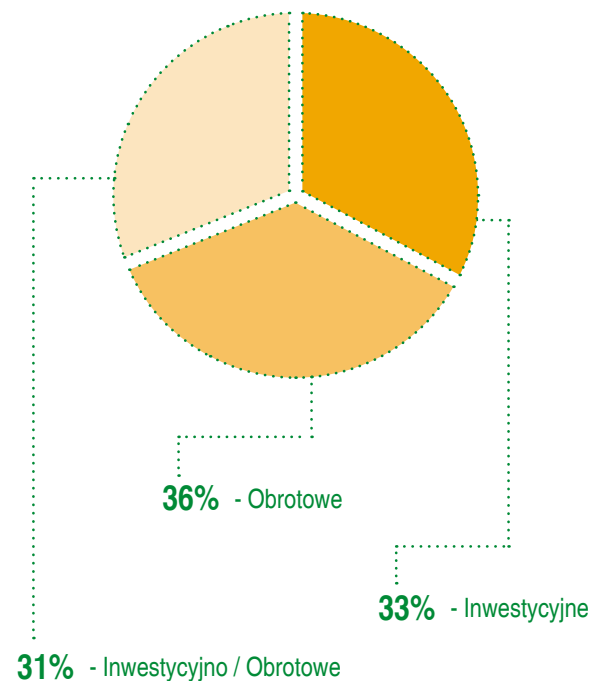
ŚREDNIA WARTOŚĆ POŻYCZKI

W 2012 r. wypłaciliśmy 234 pożyczki na łączną kwotę ponad 24 mln zł. Oznacza to spadek akcji pożyczkowej przy porównaniu ogólnej wartości wypłaconych pożyczek w stosunku do roku 2011 o 15%. W analizowanym okresie wzrosła natomiast średnia wartość pożyczek wypłacanych z 92 tys. zł w 2011 do 103,6 tys. zł (wzrost o 12,61%).

CEL POŻYCZKI

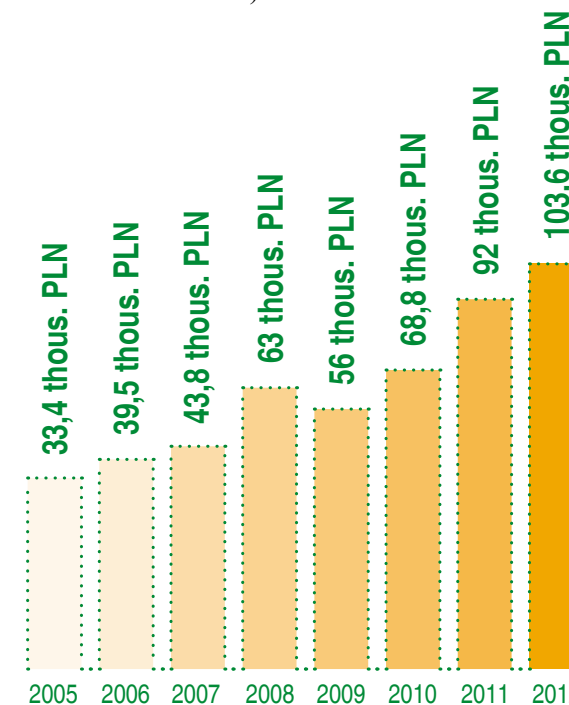
Wśród wypłaconych w 2012 r. pożyczek dominowały pożyczki inwestycyjne (33%), ponadto 31% pożyczek przeznaczonych było na tzw. cele mieszane, a więc zarówno na cele obrotowe jak i na inwestycje.

Loan Fund

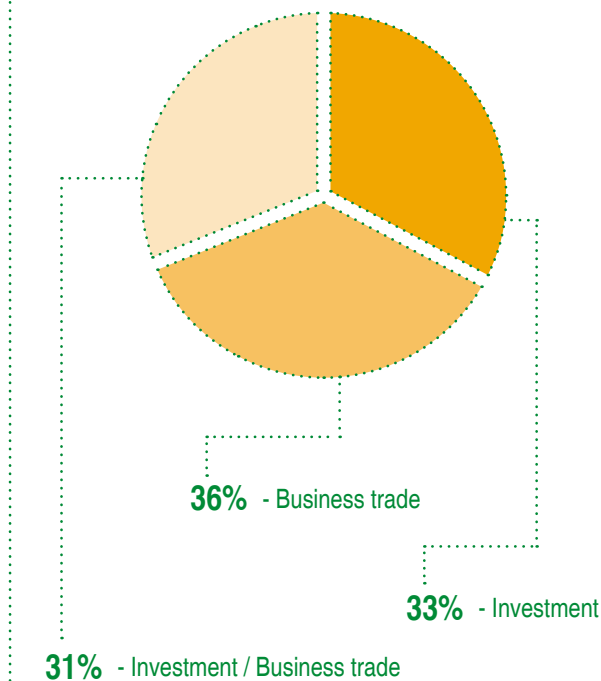
AVERAGE LOAN VALUE

In the year 2012 we granted 234 loans, which in total amounted to 24 million PLN. When comparing the overall value of paid out loans, this means a decrease in loan's disbursement of 15% in respect to 2011. In the analyzed period, the average value of disbursed loans increased from 92 thousand PLN in 2011 to 103.6 thousand PLN (an increase of 12.61%).

AIM OF TAKING A LOAN

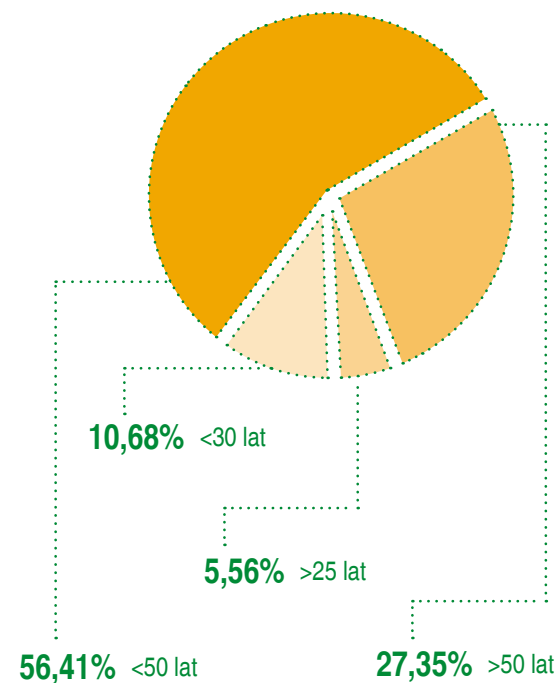
Among the loans granted in 2012, the majority constituted investment loans (33%); moreover, 31% of the loans were intended for the so-called mixed aims, which means both business trade and investment purposes.

Program pożyczkowy

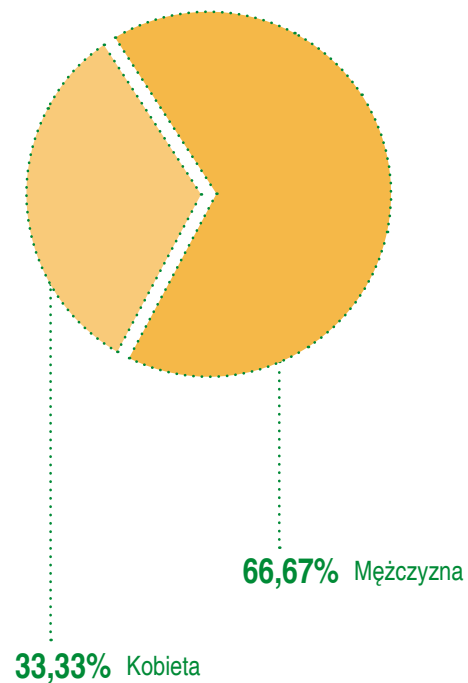
WIEK POŻYCZKOBIORCY

Odbiorcami naszych pożyczek były głównie osoby w przedziale wiekowym 30-50 lat (56,41% wszystkich pożyczkobiorców), drugą pod względem liczebności grupę stanowili pożyczkobiorcy w przedziale wiekowym 50+ – 27,35%, a najmniej liczną grupę, podobnie jak w latach ubiegłych, stanowiły osoby poniżej 25 roku życia 5,56%.

PŁEĆ POŻYCZKOBIORCÓW

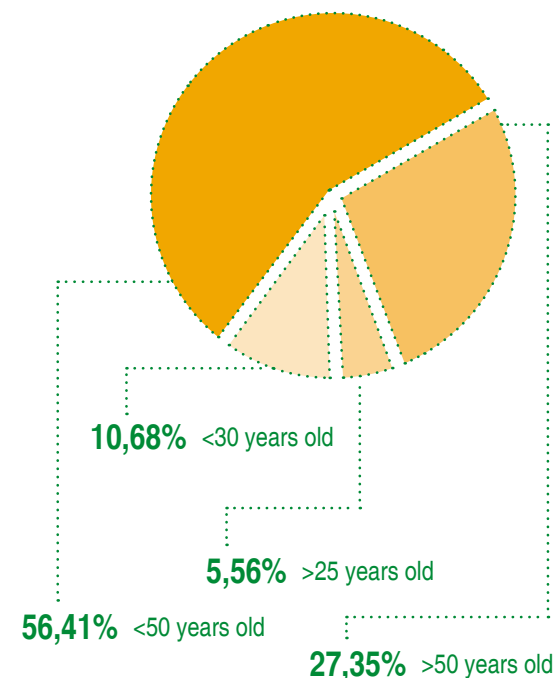
Wśród przedsiębiorców, którzy zaciągali u nas pożyczkę w 2012 r., nadal dominowali mężczyźni stanowiąc ponad 66,67 % ogółu pożyczkobiorców.

Loan Fund

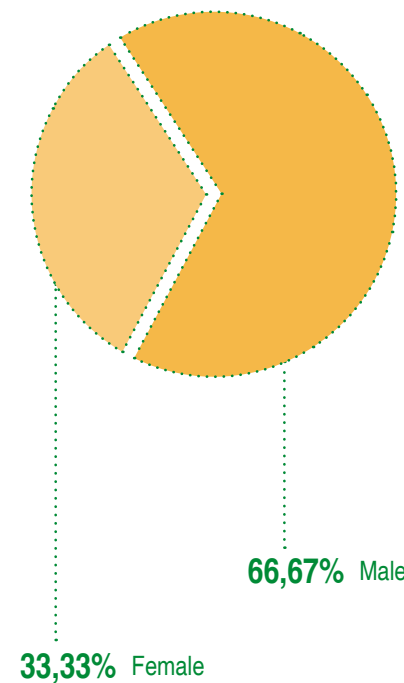
BORROWER'S AGE

The beneficiaries of loans granted by the Foundation were mainly people in the age group of 30 to 50 years old (56.41% of all borrowers), the second largest group consisted of borrowers whose age was 50+ - 27.35%, and the least numerous group, similarly to previous years, included people below the age of 25 –they accounted for 5.56%.

BORROWER'S SEX

Among the entrepreneurs who took out a loan from us in 2012, the majority were still men, accounting for over 66.67% of the total number of borrowers.

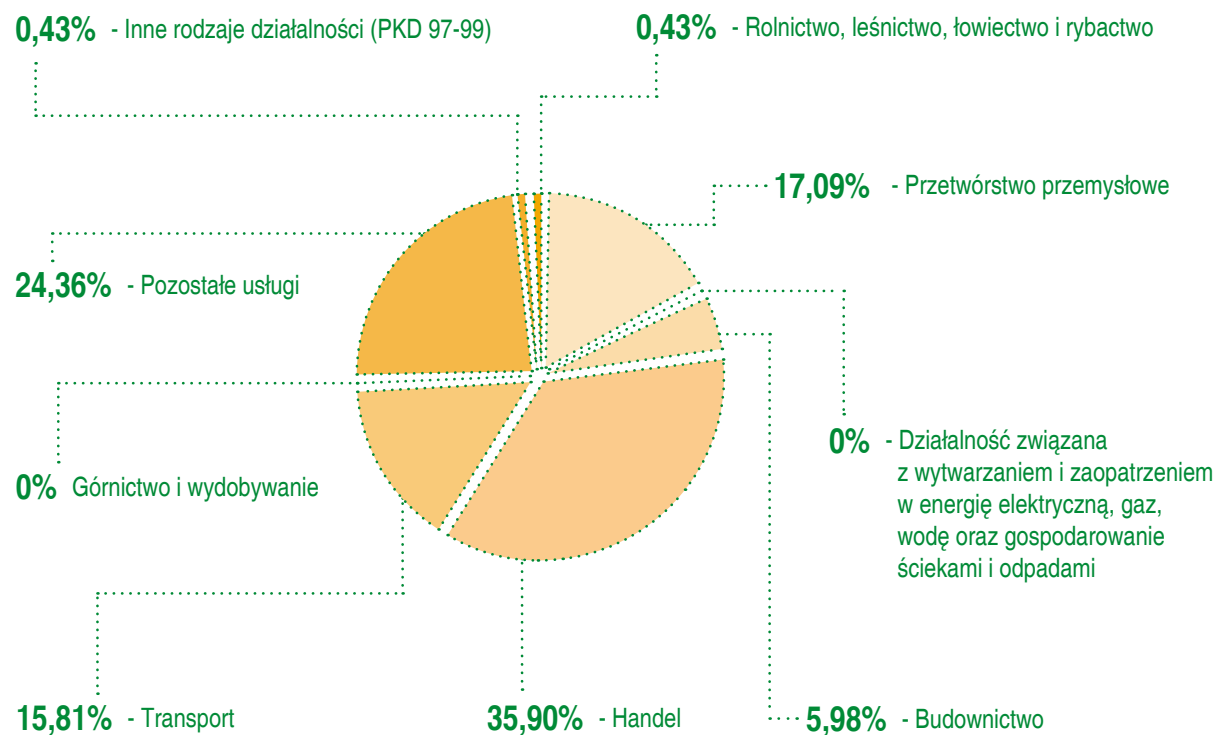

Program pożyczkowy

TYP DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Powyżej 35,9% finansowanych przez nas działalności gospodarczych związanych było z handlem. Co czwarta działalność spośród kredytowanych

powiązana była z usługami. Blisko 16% naszych pożyczkobiorców to firmy transportowe, a około 6% to firmy budowlane.

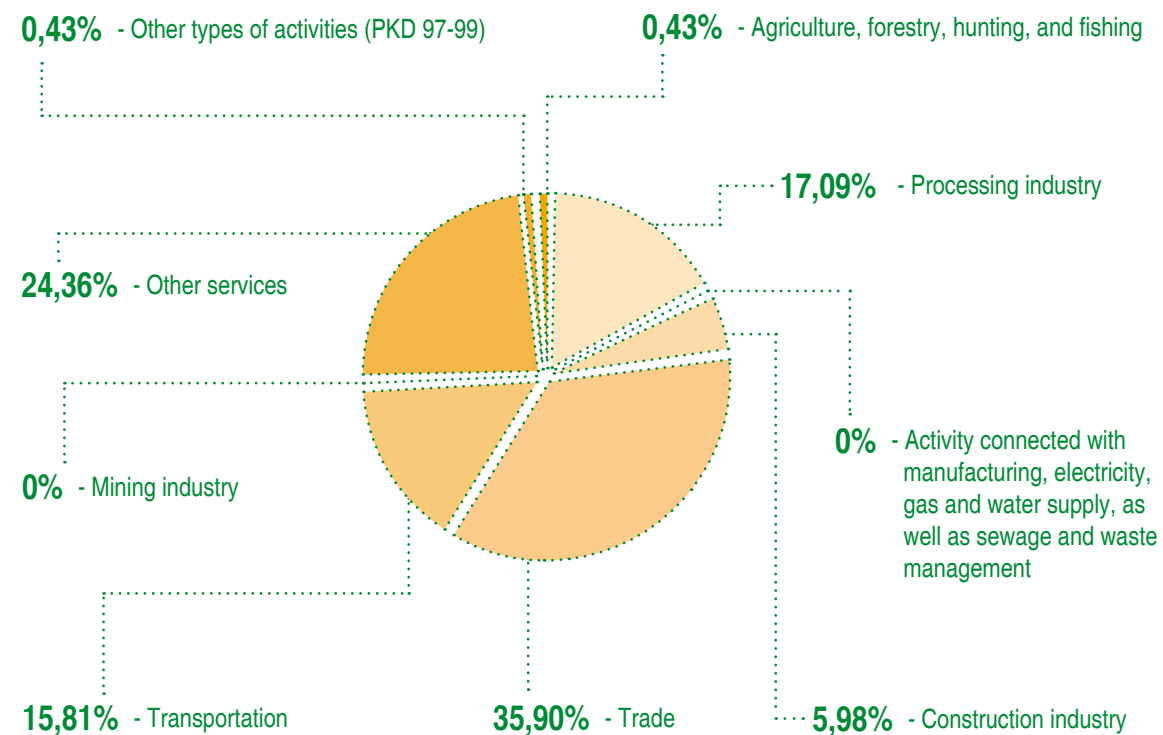

Loan Fund

TYPE OF BUSINESS ACTIVITY

Over 35.9% of business activities that we finance were connected with trade. Every fourth enterprise from among those given a loan represented the

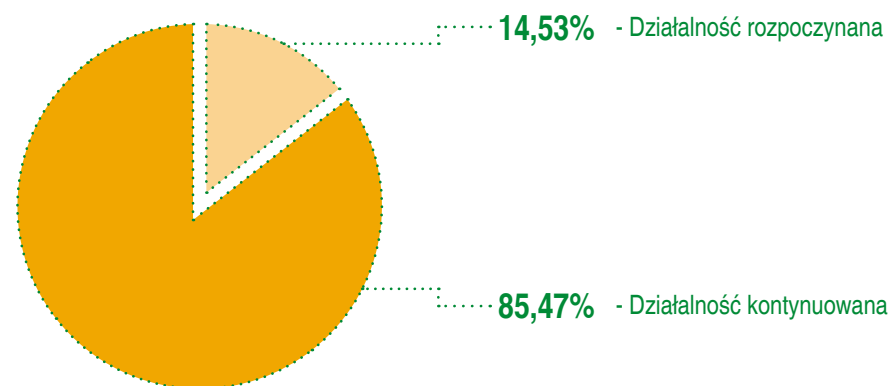
services sector. Nearly 16% of our borrowers are transportation companies and around 6% are construction companies.

Program pożyczkowy

STATUS DZIAŁALNOŚCI

Blisko 85,47% pożyczek przeznaczonych zostało na dofinansowanie działalności gospodarczych funkcjonujących na rynku powyżej jednego roku. Co w porównaniu z rokiem 2011 oznacza spadek o ponad 7% udziału działalności nowopowstających w ogólnej liczbie pożyczkobiorców.

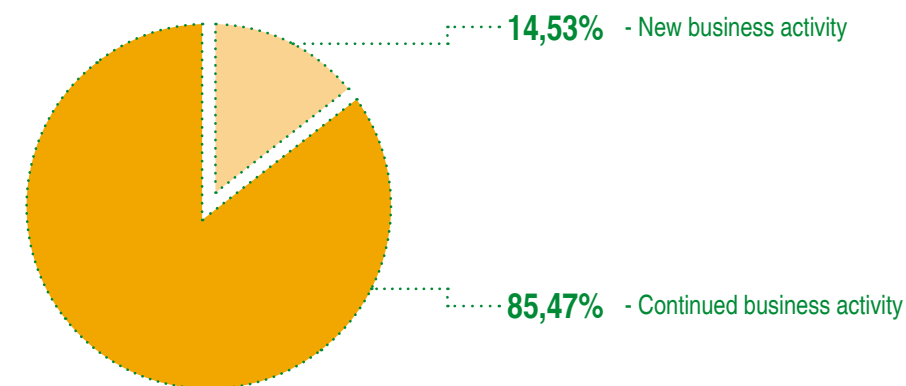
Rok 2012 był dla nas bardzo wymagającym rokiem zarówno ze względu na konieczność realizacji celów określonych umowami z Instytucjami Zarządzającymi Regionalnymi Programami Operacyjnymi z których trzy udało nam się zakończyć. Jak i nadal trudną sytuacją w sektorze

MŚP będącą efektem kryzysu ekonomicznego, co objawiało się pogorszeniem płynności w wielu przedsiębiorstwach oraz zmniejszonym zainteresowaniem pożyczkami wynikającym bądź to z ograniczenia rynku, bądź też z ostrożności/niepewności przedsiębiorców.

Loan Fund

BUSINESS ACTIVITY STATUS

Almost 85.47% of loans were intended for business activities with market experience of over one year. In comparison to the year 2011, this means a decrease in the number of newly-created businesses against the total number of borrowers by more than 7%.

The year 2012 was an extremely demanding one for us due to the necessity of realizing aims defined in the agreements with Institutions Managing the Regional Operational Programs, three of which we managed to finalize, as well as to continuing difficult situation for the Small and Medium-sized

enterprises sector which has been adversely affected by the economic crisis. The result was deterioration of liquidity in many enterprises as well as diminished interest in loans caused by either market limitation or borrower's caution/uncertainty.

RAPORT ROCZNY
ANNUAL REPORT
2012

Pożyczkobiorcy i beneficjenci

Beneficiaries
and borrowers

ZAKŁAD FRYZJERKI

Właściciel	Sylwia Kisielińska
Nazwa firmy	Zakład Fryzjerski Sylwia Kisielińska
Rok założenia	2011 r.
Miejscowość	Mokobody

Jak mówi pani Sylwia, motywacją do założenia własnej firmy była chęć pracy na własny rachunek i świadczenie wysokiej jakości usług firmowanych własnym nazwiskiem. Przedmiotem jej działalności gospodarczej są usługi fryzjerskie skierowane do kobiet, mężczyzn oraz dzieci, a w ofercie znajduje się fachowe i profesjonalne doradztwo w zakresie stylizacji i koloryzacji włosów. Właścicielka pomaga m.in. dobierać odpowiednie kosmetyki, wykonuje strzyżenia i koloryzacje, jak również upięcia okolicznościowe. Bogaty wachlarz profesjonalnych usług potwierdza zaufanie klientów.

Siedziba salonu fryzjerskiego mieści się w miejscu zamieszkania, co stanowi ogromny atut dla kobiety posiadającej rodzinę, a tym bardziej kilkumiesięczne dziecko. Własna firma pozwoliła jej, jako matce, na dysponowanie czasem, dzięki czemu możliwe stało się pogodzenie pracy zawodowej z prowadzeniem domu w Mokobodach – wsi w okolicy Siedlec.

Dotacja udzielona przez FDPA umożliwiła Pani Sylwii założenie firmy, wyposażenie lokalu w nowoczesne urządzenia oraz kosmetyki. Czas poświęcony na szkolenia oraz doradztwo zaowocował dobrym

przygotowaniem do wykonywania codziennych obowiązków związanych z prowadzeniem firmy. Poza tym właścicielka posiada wieloletnie doświadczenie zawodowe w kraju i za granicą. Posiada wiedzę dotyczącą najnowszych trendów w zakresie doboru fryzur, stosowania kosmetyków, sposobu pielęgnacji i odżywiania włosów. W najbliższym czasie pani Sylwia planuje poszerzyć działalność o świadczenie drobnych usług kosmetycznych (np. przekłuwanie uszu).

HAIRDRESSING SALON

Owner	Sylwia Kisielińska
Name of the company	Zakład Fryzjerski Sylwia Kisielińska
Established	2011
Location	Mokobody

As Sylwia says, the reason behind starting her own business was a desire to work on her own account as well as providing high quality services under her name. The object of Sylwia's business activity is hairdressing services targeted at women, men and children. Her offer includes professional hair stylization and colorization advisory. The owner helps in choosing appropriate cosmetics, does haircuts, colorizations, as well as special occasion updos. A wide range of professional services has been certified by customer confidence.

The hairdressing salon is located in the place where Sylwia lives, which is a huge advantage for a woman with a family, including a several-month old child. Own company allows her, as a mother, for time management, thanks to which it became possible to reconcile a career with keeping a house in Mokobrody – a village near Siedlce.

A subsidy granted by the FDPA enabled Sylwia to establish a company, equip the salon with advanced appliances and cosmetics. The time spent on trainings and consulting resulted in good background for performing everyday duties connected

with running a business. Moreover, the owner has got a long work experience domestically and abroad as well as the knowledge concerning the newest trends in hairstyle choices, cosmetics application or hair care and nourishment. In the nearest future, Sylwia is planning to extend her activity to minor cosmetic services such as ear-piercing.

BAR „MONA”

Właściciel	Mariola Wojciechowska
Nazwa firmy	Bar „Mona” Mariola Wojciechowska
Rok założenia	2011 r.
Miejscowość	Czerwińsk

Pani Mariola, mając doświadczenie w branży gastronomicznej, dostrzegła potrzebę utworzenia punktu gastronomicznego w Czerwińsku – nadwiślańskiej wsi w pobliżu Płocka. W okolicy nie ma podobnych lokali, a żaden z barów nie posiada w swej ofercie lodów produkowanych na miejscu. Otwarcie lodziarni już od dawna było marzeniem przedsiębiorczej kobiety. Możliwość uzyskania dotacji z FDPA skłoniła ją do założenia własnej firmy, natomiast ze względu na sezonowość przedsięwzięcia postanowiła poszerzyć ofertę o kebab i pizzę.

Atutem lokalu jest jego lokalizacja przy skrzyżowaniu głównych dróg, niedaleko sklepów i targowiska. W pobliżu znajduje się również szkoła podstawowa i urząd gminy. Obecnie właścicielka zatrudnia jednego pracownika. Aby być dobrze przygotowaną do prowadzenia działalności gospodarczej pani Mariola uczestniczyła w szkoleniach z przedsiębiorczości, biznesplanu i otrzymała doradztwo ze strony FDPA, natomiast wsparcie uzyskane w formie dotacji umożliwiło jej zakup maszyn i surowców. Dzięki otrzymanym środkom finansowym mogła również wyposażać lokal i pokryć bieżące koszty działalności gospodarczej. Z kolei pożyczka z FDPA pozwoliła

przedsiębiorczej kobiecie na rozszerzenie oferty handlowej i pozyskanie nowych klientów.

Chociaż od uruchomienia firmy minęło niewiele czasu, bar już zyskał uznanie w oczach (i podniebieniach) klientów. Pani Mariola serwuje dania, które są przygotowywane na miejscu, co odróżnia lokal od innych punktów gastronomicznych. Produkty są świeże i smaczne. W przyszłości planuje rozszerzenie oferty o dania domowe: placki, pierogi i kluski. W dalszej perspektywie niezbędnym będzie również zatrudnienie kolejnego pracownika.

BAR „MONA”

Owner	Mariola Wojciechowska
Name of the company	Bar „Mona” Mariola Wojciechowska
Established	2011
Location	Czerwińsk

Having experience in the catering industry, Mariola saw the need for establishing a gastronomic spot in Czerwińsk, which is a village along the Vistula, near Plock. There are no such places in the area and none of the bars offer ice-cream produced on the premises. Opening an ice-cream parlour has been a lifelong dream of the resourceful woman. The possibility to obtain a grant from the FDPA inspired Mariola to start her own business, however; due to the seasonal character of the enterprise, she extended the offer to include kebab and pizza.

The place’s advantage is its localization by the intersection of main roads, near shops and a market square. There is also a primary school and a district office in the area. Currently, the owner employs one person. In order to be well prepared for running a business activity, Mariola participated in courses on entrepreneurship and business plan. She also received consulting from FDPA and the financial support made it possible to buy appliances and materials.

Thanks to the obtained financial resources, Mariola was also able to equip the bar and cover the operational costs of a business activity. The loan granted

by the Foundation enabled the resourceful woman to extend her trade offer and gain new customers.

Although the business has started just recently, the bar has already gained recognition with the clients. Mariola serves dishes prepared on the premises, which is what distinguishes this place from others. The products are fresh and tasty. In the future, the owner is planning to extend the offer to home meals such as flans, dumplings and noodles. Looking further ahead, employing another person will become inevitable.

8D WOOD

Właściciel	Łukasz Morawski
Nazwa firmy	8D WOOD Łukasz Morawski
Rok założenia	2012 r.
Miejscowość	Nowe Proboszczewice

Pan Łukasz rozpoczął swoją działalność gospodarczą w oparciu o wieloletnie doświadczenie. Pomysł na firmę, wynikał również z pasji, którą rozwijał od kilkunastu lat. Wcześniej przez długi czas wykonywał usługi wyłącznie w ramach umów cywilno prawnych. Wraz z upływem czasu zdolny i ambitny przedsiębiorca postanowił rozpocząć pracę na własny rachunek.

Przedsiębiorca prowadzi działalność na terenie użyczonym od ojca, który jest właścicielem gospodarstwa rolnego w Nowych Proboszczewicach – wsi położonej w powiecie plockim. Pan Łukasz zainwestował własne środki finansowe w wyposażenie warsztatu i sprzęt (pilarka, strugarka, prasa, wiertarki). Niezbędne okazało się utwardzenie terenu oraz zakup surowców do produkcji, co umożliwiła mu pożyczka udzielona przez FDPA.

Główną działalnością firmy jest produkcja mebli na wymiar, która odbywa się na terenie własnego warsztatu. Pan Łukasz oferuje także montaż mebli. Ponadto firma wykonuje usługi transportu zamówionych towarów do klienta. Stąd też konieczny był zakup

samochodu. Wraz z poszerzeniem oferty i wzrostem zamówień właściciel zatrudnił dwóch pracowników. W przyszłości zamierza też poszerzyć swoją działalność o rynek e-commerce. Chciałby sprzedawać meble z płyty wiórowej, mdf i drewna nie tylko bezpośrednio, ale i wykorzystując możliwości Internetu.

8D WOOD

Owner	Łukasz Morawski
Name of the company	8D WOOD Łukasz Morawski
Established	2012
Location	Nowe Proboszczewice

Łukasz started his business activity on the basis of his long experience. The idea for the company arose also from a passion, which he was developing throughout the years. Previously, he rendered services only within civil law agreements. With time, talented and ambitious entrepreneur decided to begin working on his own account.

He runs business activity on the land granted by his father, who is an owner of a farm located in Nowe Proboszczewice – a village situated in the district of Płock. Łukasz invested his own financial resources into workshop equipment and tools (sawing machine, planer, press, drills). It became necessary to harden the ground and buy raw materials for production, both of which were possible thanks to the loan granted by the FDPA.

The main activity of the company is custom furniture production, which takes place in a private workshop. Łukasz additionally offers an assembly of the furniture. What is more, the company provides services connected with its transportation to the client. Hence, a car

purchase became obligatory. With the offer extension and order increase, the owner employed two workers. In the future, he is also planning to broaden his activity to e-commerce market. Łukasz would like to sell furniture made of chip board, MDF board, and wood not only directly, but also using the internet.

KONSERWACJA I NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH

Właściciel	Henryk Dumalewski
Nazwa firmy	Henryk Dumalewski
Rok założenia	2011 r.
Miejscowość	Wola Zambrowska

Pan Henryk przez 7 lat przed rozpoczęciem własnej działalności gospodarczej pracował jako mechanik w Irlandii. Motywacją do założenia firmy była chęć stworzenia miejsca pracy blisko domu i zapewnienie bytu rodzinie bez konieczności wyjazdu za granicę. Pomysł na przedsięwzięcie zrodził się także z potrzeb lokalnego rynku. Po powrocie do ojczyzny przedsiębiorca wykorzystał zdobyte doświadczenie. Postanowił założyć własny warsztat w Woli Zambrowskiej – wsi nieopodal Zambrowa – i zająć się konserwacją oraz naprawą pojazdów samochodowych.

Dzięki wsparciu finansowemu z FDPA właściciel firmy mógł zakupić specjalistyczne narzędzia i sprzęt, co jak sam przyznaje, przyczyniło się do rozwoju firmy i zwiększenia jej przychodów. Warsztat pana Henryka posiada system lojalnościowy dla stałych klientów, a jakość wykonanych usług jest potwierdzona ich zaufaniem.

Strategia marketingowa opiera się o rynek lokalny. Obecnie usługi kierowane są do mieszkańców Zambrowa i okolic. W niedalekiej przyszłości Pan Hen-

ryk planuje poszerzenie zasięgu oferowanych usług o okoliczne wsie i miasta m.in. Wysokie Mazowieckie i Łomża. Przykład działalności mieszkańca Woli Zambrowskiej pokazuje, że zdobyte doświadczenie i zainteresowania pozwalają czerpać satysfakcję z pracy niezależnie od miejsca zamieszkania.

MAINTENANCE AND REPAIR OF MOTOR VEHICLES

Owner	Henryk Dumalewski
Name of the company	Henryk Dumalewski
Established	2011
Location	Wola Zambrowska

Prior to the establishment of his own business activity, Henryk has worked as a mechanic in Ireland for seven years. The motivation for starting a company was a desire to create a workplace close to home and providing for his family without the need to go abroad. The idea for enterprise arose also from the local market needs. After returning to the homeland, the entrepreneur made use of the acquired experience. He decided to start his own garage in Wola Zambrowska, a village near Zambrow, and take up car maintenance and repair.

Thanks to the financial support from FDPA, the business' owner was able to purchase professional tools and equipment, which –as he admits- contributed to the company's development and increased its income. Henryk's garage has got a loyalty programme for regular customers and the quality of rendered services is certified by their trust.

The marketing strategy is based on the local market. Currently, the services are targeted at the residents of Zambrow and its region. In the nearest future, Hen-

ryk is planning to extend the range of offered services to the nearby villages and towns such as Wysokie Mazowieckie and Łomża. The example of this entrepreneur's activity shows that acquired experience as well as interests allows people to derive satisfaction from work regardless of domicile.

FIRMA HANDLOWO-USŁUGOWA „MK”

Właściciel	Marzena Ruchałowska
Nazwa firmy	Marzena Ruchałowska Firma Handlowo-Usługowa „MK”
Rok założenia	2012 r.
Miejscowość	Kłodne

Wysokie bezrobocie i chęć samozatrudnienia stały się motywacją do poszukiwania pracy przez panią Marzenę. Kłodne leżące w Kotlinie Sądeckiej, w powiecie limanowskim, to region typowo sadowniczy. Wiejskie pochodzenie okazało się atutem w pomyśle na własną firmę. Przedsiębiorcza kobieta postanowiła wykorzystać potencjał miejsca zamieszkania i nawiązując współpracę z okolicznymi tłoczniami zajęła się dystrybucją ich produktów.

Soki, które oferuje w porównaniu do konkurencyjnych produktów na rynku, opierają się na wykorzystaniu tradycyjnych technologii. Zastosowanie w pełni ekologicznych pras pozwala na otrzymywanie zdrowych produktów bez używania substancji chemicznych. Dobrze opracowany biznesplan, przemyślana strategia marketingowa i dopasowanie dystrybucji do potrzeb rynku pozwoliły, by walory smakowe bogatego w witaminy soku z górskich owoców zyskały dużą popularność – ponad połowę klientów stanowią firmy.

Wsparcie udzielone przez FDPA w postaci pożyczki umożliwiło pani Marzenie dywersyfikację usług.

Wykorzystując własną nieruchomość przy drodze powiatowej i analizując zapotrzebowania rynku przedsiębiorcza kobieta rozszerzyła działalność o usługi wulkanizacyjne i zatrudniła doświadczonego pracownika. W planach rozwoju firmy znajduje się sklep internetowy, którego działanie zwiększy obszar dystrybucji produktów.

TRADE AND SERVICE COMPANY “MK”

Owner	Marzena Ruchałowska
Name of the company	Marzena Ruchałowska Firma Handlowo-Usługowa „MK”
Established	2012
Location	Kłodne

High unemployment as well as the urge for self-employment became a motivation for Marzena in her job search. Kłodne, which is located in Kotlina Sądecka, in the district of Limanowa, is a typically fruit-growing region. Rural ancestry proved to be an advantage in the idea for own business. The resourceful woman decided to make use of the domicile’s potential and through establishing cooperation with nearby presses, she took up the distribution of their products.

In comparison to competitive products available on the market, juices offered by Marzena are based on the application of traditional technologies. The use of fully ecological presses allows for obtaining healthy products without any chemical substances. Well prepared business plan, thought-out marketing strategy, and adjustment of distribution to market needs enabled the taste values of rich in vitamins juice made from mountain-grown fruit to gain big popularity. More than half of the customers constitute companies.

The support granted by the FDPA, in the form of a loan, allowed Marzena for services diversification.

She took advantage of her own property by the district road and analyzed market demands, what led to the expansion of her activity to vulcanization services and employment of an experienced worker. In the business development plans, there is also an internet store, which activity will broaden the area of products’ distribution.

JUHAS-BIS

Właściciel	Krystyna Garguła
Nazwa firmy	„Juhas-Bis” Krystyna Garguła
Rok założenia	2003 r.
Miejscowość	Jankowa

Panią Krystynę do rozpoczęcia własnej działalności zachęciło położenie geograficzne wsi Jankowa (województwo małopolskie powiat gorlicki), gdzie mieszka i duża popularność produktów nabiałowych wśród mieszkańców oraz turystów. Postanowiła zatem wykorzystać możliwości okolicy oraz zapotrzebowanie rynku i rozpoczęła produkować sery.

W początkowej fazie przedsiębiorca kobieta zajmowała się wyłącznie wyrobem bryndzy. W chwili, gdy tego typu produkcja stała się mniej opłacalna zastąpiła ją innymi serkami. Z czasem, również dzięki udzielonym przez FDPA pożyczkom, możliwe stało się kupno samochodu dostawczego i poszerzenie grona klientów. Takie działania okazały się kluczowym momentem dla rozwoju firmy, a jeden z produktów – „Syrecki Sąddeckie” został doceniony przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i otrzymał Certyfikat „Docień Polskie”. Regionalne wyroby pani Krystyny zyskują również uznanie na targach ekologicznej żywności.

Prowadzona działalność ma duży wpływ na społeczność lokalną. Właścicielka stworzyła 8 miejsc pracy w okolicy, w której poziom bezrobocia jest wysoki. Ponadto mleko wykorzystywane do pro-

dukcji serów pochodzi od krów rasy czerwonej z okolic gminy Łużna, a przedsiębiorca kobieta wspiera okolicznych dostawców. Walory smakowe i aromat górskiego mleka stanowią kluczową cechę jej produktów. O sukcesie firmy świadczy również fakt, że nowoczesna technologia łączona jest z tradycyjnymi metodami pracy, a sery są wytwarzane wyłącznie z naturalnych składników.

JUHAS-BIS

Owner	Krystyna Garguła
Name of the company	„Juhas-Bis” Krystyna Garguła
Established	2003
Location	Jankowa

Krystyna became inspired to start her own business by the geographical location of Jankowa village (Lesser Poland Voivodship, Gorlice County) where she lives as well as by big popularity of dairy products among the residents and tourists. She decided to take advantage of the area's possibilities and market demand by taking up the production of cheese.

In the initial phase, the resourceful woman produced only sheep milk cheese. The moment it became less profitable, she replaced it with different cheeses. With time and also thanks to the loans granted by the FDPA, there was a possibility to purchase a delivery truck and broaden the customer circle. Those actions turned out to be the key moment for the company's development and one of the products – “Syrecki Sąddeckie” has been appreciated by the Department of Agriculture and Rural Development by being awarded with the Certificate “Docień Polskie”. Krystyna's regional products gain recognition also on organic food markets.

The business has a big influence on the local community as well. The owner created eight work places in the region where the unemployment rate is high. Moreover, the milk used for cheese production comes from the red breed cows from the municipality of Łuż-

na area, and the entrepreneurial woman supports nearby suppliers. Taste values and the savor of mountain milk constitute the key features of her products. The success of the business is additionally confirmed by the fact that modern technology is combined with the traditional work methods and the cheese is produced only from natural ingredients.

AUTO JAREK

Właściciel	Jarosław Słowiński
Nazwa firmy	AUTO JAREK Jarosław Słowiński
Rok założenia	1998 r.
Miejscowość	Siemczyno

Pan Jarosław rozpoczął własną działalność na rynku usług transportowych ponad 15 lat temu. Początki nie były łatwe, ale już na starcie przedsiębiorca wyznaczył sobie cele, które chciał osiągnąć. Postanowił, że tym, co będzie go wyróżniać spośród konkurencji staną się: terminowość wykonywanych usług, dostosowanie sprzętu do wymagań klientów oraz miła, fachowa obsługa.

Po rozpoczęciu działalności gospodarczej właściciel zajmował się transportem materiałów budowlanych i współpracował z lokalnymi hurtowniami w okolicach wsi Siemczyno w województwie zachodniopomorskim. Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem rynku poszerzał tabor i zyskiwał kolejnych klientów. Obecnie skupia się przede wszystkim na transporcie towarów produkowanych przez lokalne zakłady. Ponadto, dzięki przemyślanym planom rozwoju udało mu się stworzyć miejsce pracy dla 2 osób. Wieloletnie doświadczenie na rynku zaowocowało również współpracą z innymi przedsiębiorcami. Firma pana Jarosława przynależy do Zachodniopomorskiego Stowarzyszenia Międzynarodowych Przewoźników Drogowych i Spedytorów w Szczecinie.

Dzięki pożyczkom inwestycyjno-obrotowym z FDPA był w stanie wymienić pojazdy. Zakupił ciągniki siodłowe spełniające normy emisji spalin i umożliwiające przewóz większych ładunków. Po przez obniżenie klasy emisji spalin EURO udało mu się również zaoszczędzić na opłatach za przejazdy po autostradach, których wysokość jest uzależniana przez spełnianie ekologicznych standardów. Pomimo tylu lat działalności na rynku pan Jarosław stale posiada plany rozwoju firmy i planuje nowe przedsięwzięcia oraz pozyskanie nowych klientów.

AUTO JAREK

Owner	Jarosław Słowiński
Name of the company	AUTO JAREK Jarosław Słowiński
Established	1998 r.
Location	Siemczyno

Jarosław started his own activity in the transportation services market over fifteen years ago. The beginnings were not easy, but the entrepreneur set himself goals he wanted to achieve. He decided that the features distinguishing him from the competition will be: timeliness of rendered services, equipment adjusted to the needs of clients as well as nice, professional service.

Having established a business activity, the owner managed building materials transportation and cooperated with the local wholesalers in the area of Siemczyno village in the West Pomeranian Voivodship. With the increasing market demand, he expanded the rolling stock and gained more clients. Currently, Jarosław focuses primarily on the transportation of goods manufactured by the local plants. What is more, thanks to the thought-out development plans, he managed to create two work places. Long market experience resulted in cooperation with other entrepreneurs. Jarosław's company belongs to the West Pomeranian Association of International Road Carriers and Freight Forwarders in Szczecin.

Thanks to the investment and working capital loans from the FDPA, the owner was able to replace his cars. He purchased semi-trailer trucks, which fulfill the emission standards and allow for transportation of bigger shipments. By decreasing EURO emission class, Jarosław managed to save on the fees for using motorways, as their amount depends on fulfilling the ecological standards. Despite all those years of market activity, Jarosław still has development arrangements for his company; he plans new ventures as well as intends to acquire more customers.

RAPORT ROCZNY
ANNUAL REPORT
2012

Podsumowanie finansowe

Financial Review

Podsumowanie finansowe / Financial Review

AKTYWA / ASSETS	31.12.2011	31.12.2012
Aktywa trwałe / Fixed Assets	30 535 233,11	33 120 078,70
Wartości niematerialne i prawne / Intangible assets		
Inne wartości niematerialne i prawne / Other intangible assets	—	8 573,25
Zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych / Pre-paid expenses	8 462,40	—
	8 462,40	8 573,25
Rzeczowe aktywa trwałe / Property, plants and equipment		
Grunty / Premises	1 033 571,19	1 033 315,83
Lokal biurowy / Property	2 465 798,39	2 399 609,20
Urządzenia techniczne i maszyny / Equipment	30 502,15	28 945,55
Środki transportu / Vehicles	205 945,45	157 116,85
Inne środki trwałe / Other fixed assets	11 962,70	11 095,70
Środki trwałe w budowie / Property, plants and equipment under construction	—	—
Inwestycje w obce środki trwałe / Investments in foreign fixed assets	5 215,50	4 636,00
Środki trwałe w budowie / Property, plants and equipment under construction	—	—
	3 752 995,38	3 634 719,13
Należności długoterminowe / Long-term receivables	26 465 759,71	29 176 371,79
Długoterminowe aktywa finansowe / Long-term investment		
Akcje i udziały w jednostkach pozostałych / Stock and shares in other entities	297 258,84	300 414,53
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe / Long-term prepayments	10 756,78	0,00

Podsumowanie finansowe / Financial Review

Aktywa obrotowe / Current assets	59 718 189,65	56 694 357,40
Zaliczki na dostawy / Pre-paid delivery expenses	—	13 362,60
Należności od pozostałych jednostek / Receivables from other entities		
Należności z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty / Trade receivables collectible	—	—
do 12 miesięcy / within 12 months	2 044,88	30,29
powyżej 12 miesięcy / after more than 12 months	—	—
Należności z tytułu podatków, dotacji i ubezpieczeń społecznych / Deferred tax, subsidy, social insurance assets	—	29,00
Inne należności o okresie spłaty / Other receivable collectible	—	—
do 12 miesięcy / within 12 months	21 066 081,75	19 126 374,53
Należności krótkoterminowe / Short-term receivables	21 068 126,63	19 126 433,82
Inwestycje krótkoterminowe / Short-term investments		
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych / Cash and Cash equivalents	6 017 444,08	20 434 584,16
Inne środki pieniężne / Other cash	32 320 062,19	16 926 303,06
	38 337 506,27	37 360 887,22
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe / Short-term provisions	312 556,75	193 673,76
SUMA AKTYWÓW / TOTAL ASSETS	90 253 422,76	89 814 436,10

Podsumowanie finansowe / Financial Review

PASYWA / SHAREHOLDERS' EQUITY AND LIABILITIES	31.12.2011	31.12.2012
Fundusze własne / <i>Equity</i>	40 639 531,10	39 965 201,23
Fundusz statutowy / <i>Statutory fund</i>	1 190 978,52	1 190 978,52
Fundusz zapasowy / <i>Reserve fund</i>		
Fundusz zapasowy działalności gospodarczej / <i>Reserve fund of economic activity</i>	508 577,13	508 577,13
Fundusz zapasowy działalności statutowej / <i>Reserve fund of statutory activity</i>	143 931,33	433 449,10
	652 508,46	942 026,23
Fundusz rezerwowy z aktualizacji wyceny / <i>Reserve fund of revaluation</i>	—	—
Fundusz rezerwowy działalności pożyczkowej / <i>Reserve fund of lending activity</i>	36 389 231,33	36 392 531,27
Nie podzielony wynik finansowy z lat ubiegłych / <i>Retained earnings</i>	—	—
Wynik finansowy netto roku obrotowego / <i>Net profit In financial year</i>	2 406 812,79	1 439 665,21
Rezerwy na zobowiązania / <i>Provisions</i>	41 463,99	125 381,61
Zobowiązania długoterminowe i kredyty bankowe / <i>Long-term payables and bank Loans</i>	8 190 989,99	5 990 177,60

Podsumowanie finansowe / Financial Review

Zobowiązania krótkoterminowe i fundusze specjalne / <i>Short-term payables and special funds</i>	40 587 942,38	42 946 886,03
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek / <i>Liabilities to related party</i>		
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe / <i>Short-term loans</i>	274 632,00	274 632,00
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności / <i>Delivery and service payables within</i>	—	—
do 12 miesięcy / <i>within 12 months</i>	73 910,45	65 485,19
powyżej 12 miesięcy / <i>after more than 12 months</i>	—	—
Zobowiązania z tytułu podatków, cel i ubezpieczeń społecznych / <i>Deferred tax liabilities</i>	161 117,76	195 454,94
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń / <i>Employee benefits</i>	127 063,96	116 627,90
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe o okresie wymagalności / <i>Remaining short-term payables mature</i>	2 002 586,34	2 234 128,42
do 12 miesięcy / <i>within 12 months</i>	—	—
powyżej 12 miesięcy / <i>after more than 12 months</i>	—	—
Zobowiązania krótkoterminowe / <i>Short-term payables</i>	2 639 310,51	2 886 328,45
Fundusze specjalne (pożyczkowe i ZFŚS) / <i>Special funds (loan funds and Social Benefits Fund)</i>	37 948 631,87	40 060 557,58
Rozliczenia międzyokresowe / <i>Provisions</i>		
Przychody przyszłych okresów / <i>Deferred revenue income</i>	793 495,30	786 789,63
SUMA PASYWÓW / <i>TOTAL SHAREHOLDERS' EQUITY AND LIABILITIES</i>	90 253 422,76	89 814 436,10

Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta

Dla Rady Fundacji z badania sprawozdania finansowego Fundacji na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa w Warszawie za 2012 rok obrotowy.

Przeprowadziliśmy badanie załączonego sprawozdania finansowego Fundacji na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa z siedzibą w Warszawie, ul. Gombrowicza 19, na które składa się:

1. wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
2. bilans sporządzony na dzień 31.12.2012 r., który po stronie aktywów I pasywów zamyka się sumą **89.814.436,10 zł**,
3. rachunek zysków I strat za okres od 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r. wykazujący zysk netto w wysokości **1.439.665,21 zł**,
4. dodatkowe Informacje I objaśnienia.

Za sporządzenie zgodnego z obowiązującymi przepisami sprawozdania finansowego odpowiedzialny jest Zarząd Fundacji.

Zarząd Fundacji na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa jest zobowiązany do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”.

Naszym zadaniem było zbadanie i wyrażenie opinii o zgodności tego sprawozdania finansowego z wy-

magającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetelnie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy Fundacji oraz prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia.

Badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

1. rozdziału 7 ustawy o rachunkowości;
2. krajowych standardów rewizji finansowej, wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce;
3. ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. 1984 nr 21 poz. 97 z późn. zm.).

Badanie sprawozdania finansowego zaplanowaliśmy i przeprowadziliśmy w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, pozwalającą na wyrażenie opinii o sprawozdaniu. W szczególności badanie obejmowało sprawdzenie poprawności zastosowanych przez jednostkę zasad (polityki) rachunkowości i znaczących szacunków, sprawdzenie - w przeważającej mierze w sposób wrywkowy - dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają liczby i informacje zawarte w sprawozdaniu finansowym, jak i całościową ocenę sprawozdania finansowego.

Opinion of the Independent Statutory Auditor

To the Board of the Foundation,

We have conducted an audit of the attached financial statement of the Foundation for the Development of Polish Agriculture, with its registered seat in Warsaw, at 19, Gombrowicza St., for the financial year 2012, comprising of as follows:

1. an introduction to the financial statement;
2. a balance sheet, drawn up as of 31st December 2012, disclosing in its liabilities and assets amounting to **89,814,436.10 PLN**;
3. a profit and loss account as for the financial year of 1st January 2012 to 31st December 2012, disclosing a net profit of **1,439,665.21 PLN**;
4. additional information and explanations.

The Board of the Foundation is responsible for preparing the financial statement according to the provisions in force.

The Board of the Foundation for the Development of Polish Agriculture is obliged to ensure that the financial statement meets requirements stipulated in the Accounting Act dated 29 September 1994 (Polish Official Journal No. 152, item 1223, of 2009 with later amendments).

Our task was to audit and express our opinion regarding the compliance of the said financial statement

with internal accounting policy to be observed and to determine whether the statement reflects, in a reliable and transparent manner, in all its relevant aspects, the material and financial situation and the financial result of the Foundation as well as the correctness of the account books forming the basis for drafting the statement.

The audit of the statement was conducted in accordance with the following regulations:

1. Chapter 7 of the Accounting Act dated 29th September 1994 (consolidated text in the Polish Official Journal of 2009, No. 152, item 1223 with later amendments);
2. national audit standards set by The National Chamber of Statutory Auditors;
3. Polish Act on foundations dated 6th April 1984 (Polish Official Journal of 1984, No. 21, item 97 with later amendments).

The evaluation of the financial statement was planned and conducted in such a manner that rational certainty was ensured, allowing us to form an independent opinion on the subject of the statement. The evaluation concentrated mainly on checking the correctness of the Foundation's accounting policy and examining – for most part at random – accounting documents and the data in the account books

Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta

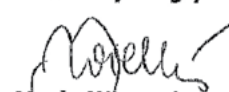
Uważamy, że badanie dostarczyło wystarczającej podstawy do wyrażenia miarodajnej opinii.

Naszym zdaniem, zbadane sprawozdanie finansowe, obejmujące dane liczbowe i objaśnienia słowne:

1. przedstawia rzetelnie i jasno wszystkie informacje istotne dla oceny sytuacji majątkowej i finansowej badanej jednostki na dzień 31.12.2012 roku, jak też jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r.,
2. zostało sporządzone zgodnie z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
3. jest zgodne z wpływającymi na treść sprawozdania finansowego przepisami prawa i postanowieniami Statutu Fundacji.

Warszawa, 31 marca 2013 r.

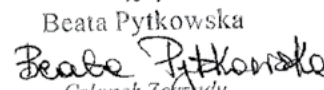
Kluczowy Biegły Rewident

Maria Wiencek
Biegły Rewident
Nr ewidencyjny 10370

**Instytut Studiów Podatkowych
Modzelewski i Wspólnicy-AUDYT
Sp. z o.o., Warszawa
ul. Kałęska 8**
Nr ewidencyjny 2558

Beata Pytkowska
Członek Zarządu
Biegły Rewident
Nr ewidencyjny 12391

Beata Pytkowska
Członek Zarządu
Biegły Rewident nr 12391

INSTYTUT STUDIÓW PODATKOWYCH
MODZELEWSKI I WSPÓLNICY - AUDYT Sp. z o.o.
04-067 Warszawa, ul. Kałęska 8
tel. (022) 517-30-70, (022) 517 30-60
Fax: (022) 517-30-71
NIP 113-23-06-021

The Evaluation of an Independent Statutory Auditor

from which follow the numbers and the information contained in the financial statement, but also on a comprehensive evaluation of the statement.

We believe that our examination provided a sufficient basis for expressing a reliable opinion on the statement.

In our opinion, the financial statement, including figures as well as verbal explanations:

1. represents, in a reliable and clear manner, all the information necessary for assessing both the material and financial situation of the entity under investigation, as at 31st December 2012, as well as its financial result as for the financial year of 1st January 2012 to 31st December 2012;
2. has been prepared in accordance with the required accounting policy and on the basis of the accounting books that have been kept in a correct manner;
3. is in accordance with the provisions of the law and the provisions of the Foundation's statute, which affect the contents of the financial statement.

Warsaw, 31st March 2013

KEY STATUTORY AUDITOR
Maria Wiencek
Statutory Auditor
Registration No. 10370

Tax Studies Institute Modzelewski & Associates' – AUDIT, a limited liability company
8 Kalenska St., Warsaw
Registration No. 2558

Beata Pytkowska
Member of the Board
Statutory Auditor
Registration No. 12391

RAPORT ROCZNY
ANNUAL REPORT
2012

Zespół Fundacji

Foundation Team

Zespół Fundacji

RADA FUNDACJI

Przewodniczący Rady	prof. dr hab. Jerzy Wilkin
Wiceprzewodniczący Rady	dr Andrzej Hałasiewicz
Sekretarz Rady	Urszula Budzich-Szukała
Członek Rady	dr Krzysztof Mularczyk
Członek Rady	Wojciech Paciorkiewicz
Członek Rady	dr Piotr Gradziuk
Członek Rady	Grzegorz Galusek

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes Zarządu	Monika Szymańska
Wiceprezes Zarządu	Katarzyna Sabarańska

Foundation Team

FDPA COUNCIL

Chairman	prof. dr hab. Jerzy Wilkin
Vice Chairman	dr Andrzej Hałasiewicz
Secretary of the Board	Urszula Budzich-Szukała
Member of the Board	dr Krzysztof Mularczyk
Member of the Board	Wojciech Paciorkiewicz
Member of the Board	dr Piotr Gradziuk
Member of the Board	Grzegorz Galusek

FDPA MANAGEMENT BOARD

President	Monika Szymańska
Vice President	Katarzyna Sabarańska

Zespół Fundacji

PRACOWNICY FUNDACJI

Biuro w Warszawie	Kierownik biura	Justyna Krawczyk
	Główna księgowa	Ewa Kurek
	Księgowa	Agnieszka Wołek
	Kierownik ds. projektów szkoleniowo-doradczych	Agata Sobczyk
	Starszy specjalista ds. projektów szkoleniowo-doradczych	Ewa Stygienko
	Specjalista ds. monitoringu i windykacji	Paulina Sabarańska
	Specjalista ds. rozliczeń funduszu pożyczkowego	Anna Chmura
	Młodszy specjalista ds. pożyczek	Martyna Sawka
	Analitik pożyczkowy	Monika Mondzelewska
	Koordynator finansowy	Marek Skowronek
	Starszy specjalista ds. rozwoju obszarów wiejskich	Karolina Witeska
	Specjalista ds. rozwoju obszarów wiejskich	Sylwia Konopacka-Bąk
	Sekretarka	Monika Banaś
	Radca prawny	Zbigniew Kostarski
	Informatyk	Przemysław Bojdecki

Foundation Team

FDPA PERSONNEL

Office in Warsaw	Director of the Office	Justyna Krawczyk
	Main Accountant	Ewa Kurek
	Accountant	Agnieszka Wołek
	Training and Advisory Project Manager	Agata Sobczyk
	Senior Specialist for Training and Advisory Projects	Ewa Stygienko
	Specialist for Monitoring and Collection	Paulina Sabarańska
	Specialist for financial clearing of Loan Fund	Anna Chmura
	Junior Specialist for Loan	Martyna Sawka
	Loan Analyst	Monika Mondzelewska
	Financial Coordinator	Marek Skowronek
	Senior Specialist for Rural Development Programs	Karolina Witeska
	Specialist for Rural Development Programs	Sylwia Konopacka-Bąk
	Secretary	Monika Banaś
	Legal Advisor	Zbigniew Kostarski
	IT Specialist	Przemysław Bojdecki

Zespół Fundacji

ZESPOŁY W BIURACH TERENOWYCH

Biuro terenowe w Nowym Sączu (woj. małopolskie)	Kierownik biura terenowego	Elżbieta Petryła
	Starszy oficer pożyczkowy	Łukasz Pasiut
	Koordynator ds. projektów szkoleniowo-doradczych	Iwona Orzechowska
	Asystentka projektów	Klaudia Czermak
Biuro terenowe w Płocku (woj. mazowieckie)	Kierownik biura terenowego	Halina Rudka
	Oficer pożyczkowy	Sylwia Rudka
	Oficer pożyczkowy	Krzysztof Osiecki
Biuro terenowe w Połczynie-Zdroju (woj. zachodniopomorskie)	Kierownik biura terenowego, pełnomocnik ds. jakości	Małgorzata Kubiak
	Oficer pożyczkowy	Irena Domitrz
Biuro terenowe w Radomiu (woj. mazowieckie)	Kierownik biura terenowego	Witold Makulski
Biuro terenowe w Siedlcach (woj. mazowieckie)	Kierownik biura terenowego	Katarzyna Bułakowska
	Oficer pożyczkowy	Magdalena Mlonek
	Oficer pożyczkowy	Edyta Włodarczyk
Biuro terenowe w Zambrowie (woj. podlaskie)	Kierownik biura terenowego	Marta Orłowska
	Oficer pożyczkowy	Joanna Zalewska

Foundation Team

FDPA FIELD OFFICE PERSONNEL

FDPA Field Office in Nowy Sącz (Małopolskie Voivodeship)	Director of the field Office	Elżbieta Petryła
	Senior Loan Officer	Łukasz Pasiut
	Training and Advisory Projects Coordinator	Iwona Orzechowska
	Projects Assistant	Klaudia Czermak
FDPA Field Office in Płock (Mazowieckie Voivodeship)	Director of the field Office	Halina Rudka
	Loan Officer	Sylwia Rudka
	Loan Officer	Krzysztof Osiecki
FDPA Field Office in Połczyn Zdrój (Zachodniopomorskie Voivodeship)	Director of the field Office, Quality Consultant	Małgorzata Kubiak
	Loan Officer	Irena Domitrz
FDPA Field Office in Radom (Mazowieckie Voivodeship)	Director of the field Office	Witold Makulski
FDPA Field Office in Siedlce (Mazowieckie Voivodeship)	Director of the field Office	Katarzyna Bułakowska
	Loan Officer	Magdalena Mlonek
	Loan Officer	Edyta Włodarczyk
FDPA Field Office in Zambrów (Podlaskie Voivodeship)	Director of the field Office	Marta Orłowska
	Loan Officer	Joanna Zalewska

RAPORT ROCZNY
ANNUAL REPORT
2012

Kontakt

Contact

Kontakt

Województwo mazowieckie

Główna siedziba

ul. Gombrowicza 19, 01-682 Warszawa
tel.: +48 22 864 03 90
fax: +48 22 864 03 61
tel.: kom. +48 694 407 395
e-mail: fdpa@fdpa.org.pl
biuro czynne w godzinach: 8:30 – 16:30

Biuro terenowe w Płocku

ul. Królewiecka 22, II p., 09-402 Płock
tel.:/fax: +48 24 268 90 60
tel.: kom. +48 694 407 394
e-mail: plock@fdpa.org.pl
biuro czynne w godzinach: 8:00 – 16:00

Biuro terenowe w Radomiu

ul. Gazowa 4/110, 26-600 Radom
tel.: kom. +48 690 911 630
e-mail: W.Makulski@fdpa.org.pl
biuro czynne w godzinach: 8:00 – 16:00

Biuro terenowe w Siedlcach

ul. Starowiejska 37, 08-110 Siedlce
tel.:/fax: +48 25 644 66 15
tel.: kom. +48 664 727 285
e-mail: siedlce@fdpa.org.pl
biuro czynne w godzinach: 8:00 – 16:00

Województwo małopolskie

Biuro terenowe w Nowym Sączu

ul. Tarnowska 28, 33-300 Nowy Sącz
tel.:/fax: +48 18 441 35 66
tel.:/fax: +48 18 441 36 32
tel.: kom. +48 694 407 397
e-mail: nowysacz@fdpa.org.pl
biuro czynne w godzinach: 8:30 – 16:30

Województwo zachodniopomorskie

Biuro terenowe w Połczynie Zdroju

ul. Koszalińska 8a, 78-320 Połczyn Zdrój
tel.:/fax +48 94 366 33 30
tel.: kom. +48 694 407 396
e-mail: polczyn@fdpa.org.pl
biuro czynne w godzinach: 7:00 – 15:00

Województwo podlaskie

Biuro terenowe w Zambrowie

ul. Fabryczna 3a, p.15, 18-300 Zambrów
tel.: +48 86 276 01 56
tel.: kom. +48 664 727 286
e-mail: zambrow@fdpa.org.pl
biuro czynne w godzinach: 8:00 – 16:00

Contact

Mazowieckie Voivodeship

Main Office

ul. Gombrowicza 19, 01-682 Warszawa
tel.: +48 22 864 03 90
fax: +48 22 864 03 61
mobile: +48 694 407 395
e-mail: fdpa@fdpa.org.pl
working hours: 8:30 – 16:30

FDPA Field Office in Płock

ul. Królewiecka 22, II p., 09-402 Płock
tel./fax: +48 24 268 90 60
mobile: +48 694 407 394
e-mail: plock@fdpa.org.pl
working hours: 8:00 – 16:00

FDPA Field Office in Radom

ul. Gazowa 4/110, 26-600 Radom
mobile: +48 690 911 630
e-mail: W.Makulski@fdpa.org.pl
working hours: 8:00 – 16:00

FDPA Field Office in Siedlce

ul. Starowiejska 37, 08-110 Siedlce
tel./fax: +48 25 644 66 15
mobile: +48 664 727 285
e-mail: siedlce@fdpa.org.pl
working hours: 8:00 – 16:00

Małopolskie Voivodeship

FDPA Field Office in Nowy Sącz

ul. Tarnowska 28, 33-300 Nowy Sącz
tel./fax: +48 18 441 35 66
tel./fax: +48 18 441 36 32
mobile: +48 694 407 397
e-mail: nowysacz@fdpa.org.pl
working hours: 8:30 – 16:30

Zachodniopomorskie Voivodeship

FDPA Field Office in Połczyn Zdrój

ul. Koszalińska 8a, 78-320 Połczyn Zdrój
tel./fax: +48 94 366 33 30
mobile: +48 694 407 396
e-mail: polczyn@fdpa.org.pl
working hours: 7:00 – 15:00

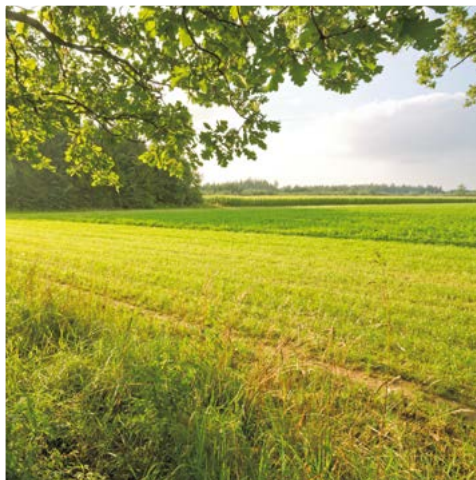
Podlaskie Voivodeship

FDPA Field Office in Zambrów

ul. Fabryczna 3a, p.15, 18-300 Zambrów
tel.: +48 86 276 01 56
mobile: +48 664 727 286
e-mail: zambrow@fdpa.org.pl
working hours: 8:00 – 16:00

Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa
Foundation for the Development of Polish Agriculture

ul. Gombrowicza 19, 01-682 Warszawa
tel.: +48 22 864 03 90, fax: +48 22 864 03 61
e-mail: fdpa@fdpa.org.pl

www.fdpa.org.pl